

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

САНХҮҮГИЙН САЛБАРЫН ТОЙМ

2021 ОНЫ 3 ДУГААР УЛИРАЛ

АГУУЛГА

I. ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

8

Хүртээмжтэй
байдал

10

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

12

Ашигт
ажиллагаа

15

Тогтвортой
байдал

17

Бодлого
зохицуулалт

18

II. ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

22

Хүртээмжтэй
байдал

26

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

29

Ашигт
ажиллагаа

31

Тогтвортой
байдал

32

Бодлого
зохицуулалт

33

III. БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Санхүүгийн зах
зээлийн төлөв

36

Хүртээмжтэй
байдал

41

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээ

44

Ашигт
ажиллагаа

48

Тогтвортой
байдал

50

Бодлого
зохицуулалт

52

IV. ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Ашигт ажиллагаа	Тогтвортой байдал	Бодлого зохицуулалт
56	58	62	66	68	70

V. ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Ашигт ажиллагаа	Тогтвортой байдал
74	75	77	78	79

VI. ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛ

Салбарын төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Бодлого зохицуулалт
82	83	84	86

VII. ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ

Салбарын төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Бодлого зохицуулалт
90	91	92	93

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АНУ	Америкийн Нэгдсэн Улс	ХБНГУ	Холбооны Бүгд Найрамдах Герман Улс
АХБ	Азийн хөгжлийн банк	ХБҮЦ	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас
ББСБ	Банк бус санхүүгийн байгууллага	ХОМК	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани
БНХАУ	Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс	ХОС	Хөрөнгө оруулалтын сан
БНСУ	Бүгд Найрамдах Солонгос Улс	ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	МАPIX	Монголын хөдөө аж ахуйн барааны үнийн индекс
ЗГҮЦ	Засгийн газрын үнэт цаас	ТӨХХК	Төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ЗЖДХ	Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү	AFI	Alliance for Financial Inclusion / Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг/
ЗЗҮ	Зах зээлийн үнэлгээ	ATM	Automated teller machine /Автомат теллер машин/
МИК	Монголын ипотекийн корпораци	ESG	Environmental, Social, Governance /Байгаль орчин, нийгэм, засаглал/
МХЗХҮХ	Монголын хадгаламж, зээлийн хоршооны үндэсний холбоо	JICA	Japan International Cooperation Agency /Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага/
МХБ	“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК	IAIS	International Association of Insurance Supervisors /Олон улсын даатгалын зохицуулагчдын холбоо/
МҮЦБ	“Монголын үнэт цаасны бирж” ХК	IPO	Initial public offering /Олон нийтэд хувьцаагаа санал болгох/
НҮБ	Нэгдсэн үндэсний байгууллага	FPO	Follow up on public offering /Нэмэлт хувьцаа гаргах/
СЗХ	Санхүүгийн зохицуулах хороо	MSE	Mongolian stock exchange /Монголын хөрөнгийн бирж/
ТДЦА	Татварын дараах цэвэр ашиг	UNEP FI	Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Байгаль орчны хөтөлбөрийн санхүүжилтийн санаачилга
ТЗК	Тусгай зориулалтын компани		
ОУСК	Олон улсын санхүүгийн корпораци		
УУГ	Улсын үйлдвэрийн газар		
ҮХЭХЗ	Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлал		
ҮЦК	Үнэт цаасны компани		
ҮЦТХТ	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв		
ХААБ	Хөдөө аж ахуйн бирж		
ХЖДХ	Хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү		
ХЗХ	Хадгаламж, зээлийн хоршоо		
ХНХ	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө		
ХК	Хувьцаат компани		

 <p>ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ</p>	Зах зээлийн үнэлгээ 4,969.9 тэрбум төгрөг ЗЗҮ/ДНБ 13.4%	Нийт хөрөнгө 444.6 тэрбум төгрөг	ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ
	ТОП-20 индекс 42,937.3	Арилжааны дүн 1,147.3 тэрбум төгрөг	Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж 192.0 тэрбум төгрөг
ХК-ийн тоо 312	Хөрвөх чадвар 3.7%	Цэвэр ашиг 21.3 тэрбум төгрөг	Нөөц сан 204.8 тэрбум төгрөг
MSE A 13,972.5 MSE B 12,270.5	ХАА-н гаралтай барааны арилжааны хэмжээ 672.1 тэрбум төгрөг	Гүнзгийрэлт 0.52%	Нягтрал 61,117 төгрөг
		Давхар даатгалын хураамжийн зардал 75.0 тэрбум төгрөг	
 <p>БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА</p>	Тусгай зөвшөөрөлтэй 531 ББСБ	92.8 % Зээлийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөлтэй	Тусгай зөвшөөрөлтэй 225 ХЗХ
	Нийт хөрөнгө 2.5 их наяд төгрөг	4.5 сая Харилцагч	Чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь 3.8%
Нийт зээл 1.8 их наяд төгрөг	Нийт зээлдэгч 1.6 сая	Нийт хөрөнгө 289.4 тэрбум төгрөг	Нийт хадгаламж 203.8 тэрбум төгрөг
Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2.6%	Нийт орлого 354.2 тэрбум төгрөг Хүүгийн орлого 282.5 тэрбум төгрөг	2.25% Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү	НИЙТ ЗЭЭЛ 208.1 тэрбум төгрөг
 <p>ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛ</p>	ҮХЭХЗ-ын байгууллага 227	Иргэн 425	Хуулийн этгээд 39
5 Төрлийн үйлчилгээ	20.3 тэрбум төгрөгийн үл хөдлөх эд хөрөнгийг зуучлан түрээслүүлэв	Үнэт металл худалдан авалт 403.9 тэрбум төгрөг	ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУ
			 <p>Хугацаатай хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү 1.4%</p>

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Зах зээлийн үнэлгээ

4,969.9
тэрбум төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Дансны тоо
2,420,153

Хүртээмжтэй байдал

Нийт арилжааны дүн
1,147.3 тэрбум
төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

ҮЦК-ийн хөрөнгө

119.2

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

ТОП-20 индексийн
хэлбэлзэл

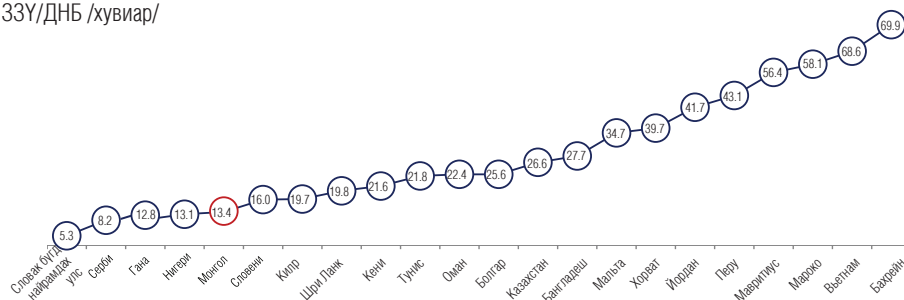
6,818.6

Бодлого зохицуулалт

ЗЗҮ/ДНБ /хувиар/

Монголын Үнэт цаасны зах зээлийн үнэлгээг ДНБ-д харьцуулсан дүн FTSE жагсаалтад багтах frontier зах зээлийн улс орнуудтай харьцуулахад 5 дугаарт жагсаж байна.

ТОП 20 42,937.3

MSE A 13,972.5

MSE Б 12,270.5

Үнэт цаасны зах зээлийн индекс

- ТОП-20 Индекс өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 25,405.6 нэгжээр буюу 144.9 хувиар өссөн.
- MSE А индекс өмнөх оны мөн үеэс 5,753.6 нэгжээр буюу 70.0 хувиар өссөн.
- MSE Б индекс өмнөх оны мөн үеэс 4,712.0 нэгжээр буюу 62.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

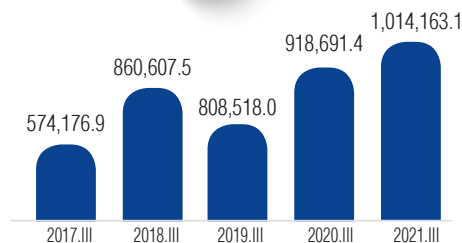

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар ХААБ-ээр нийт 672.1 тэрбум төгрөгийн бараа бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 199.9 тэрбум төгрөгөөр буюу 42.3 хувиар өссөн үзүүлэлт бөгөөд 5 төрлийн бүтээгдэхүүн арилжигджээ.

ХАА-н биржийн МАРИХ индекс

ХААБ-ээс тооцон гаргадаг Монголын хөдөө аж ахуйн индекс буюу МАРИХ 2021 оны 3 дугаар улиралд 1,014,163.1 нэгжид хүрсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 95,471.7 нэгжээр буюу 10.4 хувиар, 2017 оны мөн үетэй харьцуулахад 76.6 хувиар тус тус өссөн.

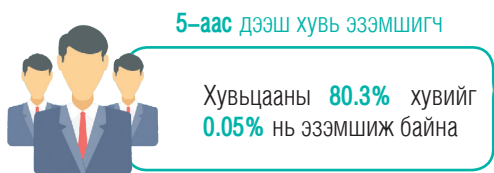
ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ТОП-20 ИНДЕКСЭД БАГТАХ ХК-УУДЫН САЛБАРЫН АНГИЛАЛ /ЗЗҮ-ЭЭР/

ХУВЬЦААНЫ ТӨВЛӨРӨЛ

- ТОП-20 индексэд ХК-уудын төвлөрлийг тооцож үзэхэд хэт төвлөрөлтэй буюу нийт хувьцааны 80.3 хувийг нийт хувьцаа эзэмшигчдийн 0.05 хувь нь эзэмшиж байна.

НЭЭГДСЭН ДАНСНЫ ТОО

- 2021 оны 3 дугаар улиралд 34,331 данс нээгдэж нийт дансны тоо 2,420,153-т хүрсэн бол 54,158 холболтын данс нээгдэж холболтын дансны тоо 431,593-т хүрлээ.
- 2020 оны мөн үетэй харьцуулахад нийт дансны тоо 2.1 хувиар нэмэгдсэн.

НИЙТ НЭЭГДСЭН ДАНСНЫ ТОО
/ӨССӨН ДҮНГЭЭР/

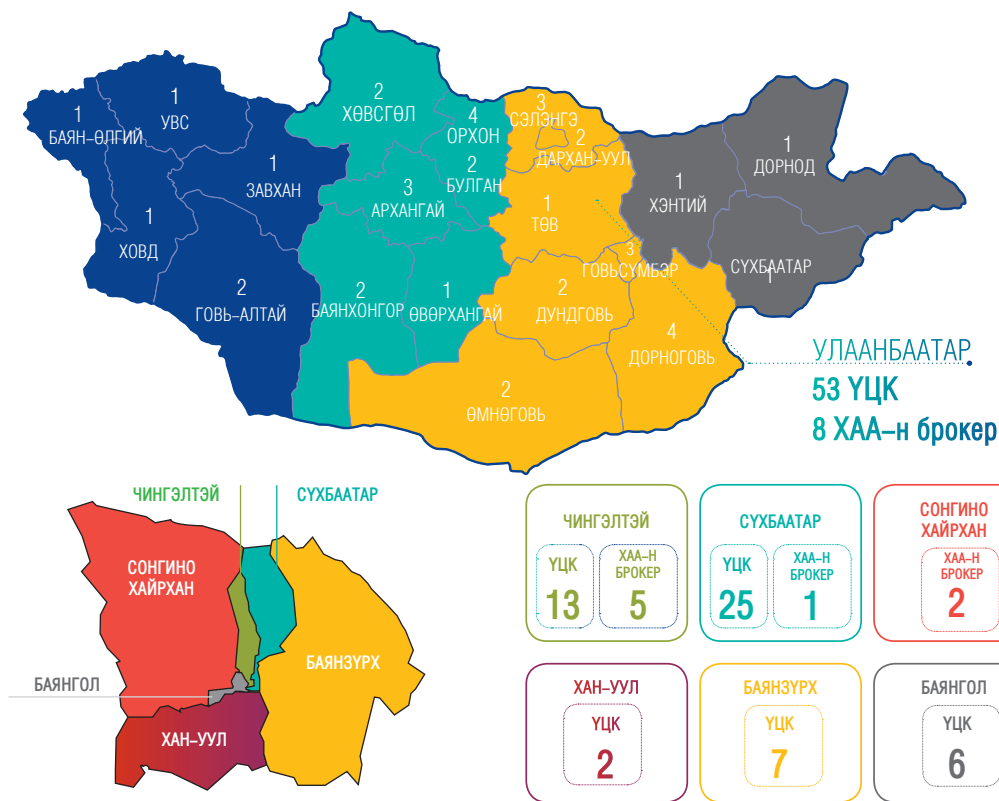
2,420,153

ҮЦТХТ-Д БҮРТГЭЛТЭЙ ҮНЭТ ЦААС

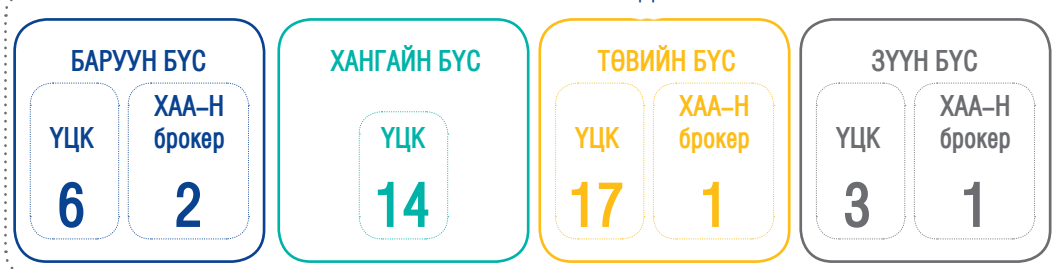

ҮЦК БОЛОН ХАА-Н БРОКЕРЫН КОМПАНИУДЫН БАЙРШИЛ

- 2021 оны 3 дугаар улиралд нийт 53 ҮЦК болон тэдгээрийн 40 салбар үйл ажиллагаа явуулав.
- 2021 оны 3 дугаар улиралд нийт 12 ХАА-н брокер үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 8 нь Улаанбаатар хотод, 4 нь орон нутагт байршиж байна.

САЛБАР ТӨЛӨӨЛӨГЧИД

КОМПАНИЙН БОНДЫН АНХДАГЧ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН АРИЛЖАА

- “Эрдэнэс таван толгой” ХК төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдээс анх удаагаа олон нийтэд өрийн хэрэгсэл гаргаж, нийт 2.0 их наяд төгрөг хүртэлх өрийн хэрэгслээ СЗХ–нд бүртгүүлсэн нь хамгийн өндөр дүнтэй бөгөөд анхны төгрөгийн болон ам.долларын хосолсон өрийн хэрэгсэл болсон. Өрийн хэрэгслийг хэсэгчлэн гаргаж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд нэг болон хоёрдугаар транчийн анхдагч зах зээлийн арилжааг зохион байгуулж, нийт 550.1 тэрбум төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлсэн.
- “Инвескор ББСБ” ХК нь нийтэд санал болгон гаргахаар СЗХ–нд бүртгүүлсэн өрийн хэрэгслийг хэсэгчлэн гаргасан бөгөөд тайлант хугацаанд гурван транчийн анхдагч зах зээлийн арилжааг зохион байгуулж, нийт 20.0 тэрбум төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлсэн.
- “ЛэндМН ББСБ” ХК–аас нийтэд санал болгон гаргахаар СЗХ–нд бүртгүүлсэн өрийн хэрэгслийн анхдагч зах зээлийн арилжааг зохион байгуулж, 5.0 тэрбум төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлсэн.

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН САНГИЙН НЭГЖ ЭРХИЙН АНХДАГЧ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН АРИЛЖАА

- “Мандал ирээдүйн өсөлт” хамтын хаалттай хөрөнгө оруулалтын сангийн гаргасан нэгж эрхийн 95.0 хувь буюу 47.5 сая ширхэг нэгж эрхийн анхдагч зах зээлийн арилжааны захиалгыг амжилттай явуулсан ба тус арилжаанд 6,910 хувь хүн, ААН 7,014 захиалга ирүүлж, 50.0 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг бүрдүүллээ.

ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААС

Орон сууцны санхүүжилтийн урт хугацааны тогтвортой тогтолцоог бий болгох зорилгоор 2013 оноос ипотекийн бага хүүтэйгээр орон сууцны зээлийг иргэдэд олгож эхэлсэн. Үүний хүрээнд хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг үл хөдлөх хөрөнгийн зээлээр баталгаажуулж ирсэн бөгөөд 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт 59,634 зээлдэгчийн 2.86 их наяд төгрөгийн баталгаат үнэт цаасны үлдэгдэлтэй байна.

Хөрөнгийн зах зээлийн оролцогчдын хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах сонирхол нэмэгдэж байгаа бөгөөд суурь хөрөнгийн төрөл нэмэгдсээр байна. Тухайлбал:

1. Үүрэн телефоны операторын гаргасан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас;
2. Орон сууцны түрээсийн орлогод суурилсан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас;
3. Уул уурхайн бус экспорт болон жижиг, дунд үйлдвэрийн зээлээр баталгаажсан үнэт цаас;
4. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээлээр баталгаажсан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас /Анхны нээлттэй хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас/.

Мөн тайлант улиралд “ҮЦСК актив нэг ТЗК” ХХК–ийн 40.5 тэрбум төгрөгийн уул уурхайн бус экспорт болон жижиг, дунд үйлдвэрийн зээлээр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгэсэн.

АРИЛЖААНЫ БҮТЭЦ /ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧДААР/

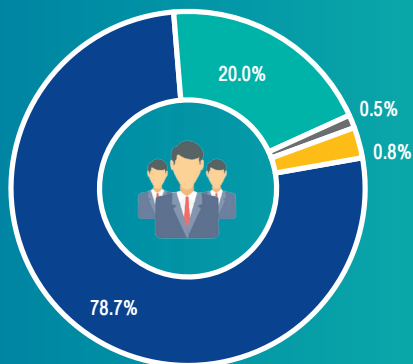
- Арилжаанд оролцогчдын дийлэнх хувийг дотоодын иргэн эзэлж байгаа бөгөөд 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар дотоодын иргэний хийсэн арилжааны гүйлгээ 20.0 хувийг, дотоодын ААН-ийн хийсэн арилжааны гүйлгээ 78.7 хувийг тус тус эзэлж байна. Харин гадаадын ААН-ийн хийсэн арилжааны гүйлгээ 0.8 хувийг, гадаадын иргэний хийсэн арилжааны гүйлгээ 0.5 хувийг эзэлж байна.

○ Дотоодын ААН, 78.7%

● Дотоодын иргэн, 20.0%

● Гадаадын ААН, 0.8%

○ Гадаадын иргэн, 0.5%

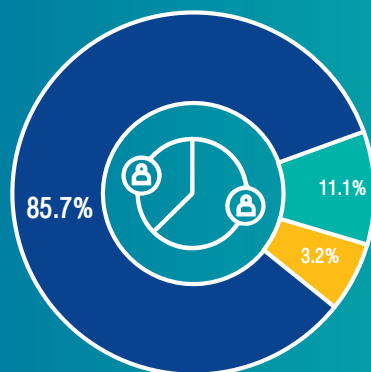
ХУВЬЦААНЫ ӨМЧИЙН БҮТЭЦ

- 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар СЗХ-ны үнэт цаасны бүртгэлд нийт 312 ХК бүртгэлтэй байна.
- Өмчийн бүтцийг задлан харвал нийт ХК-ийн 85.7 хувь нь хувийн өмчит, 11.1 хувь нь төрийн өмчит, 3.2 хувь нь төрийн өмчийн оролцоотой байна.

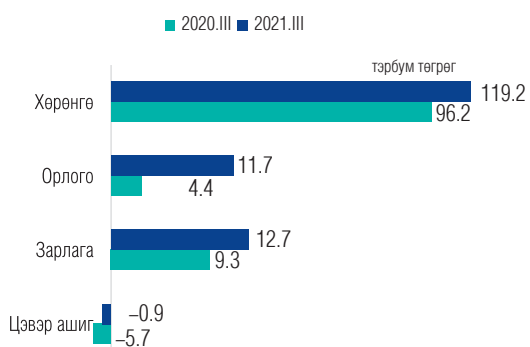
○ Хувийн өмчит 85.7%

● Төрийн өмчит 11.1%

● Төрийн өмчит оролцоотой 3.2%

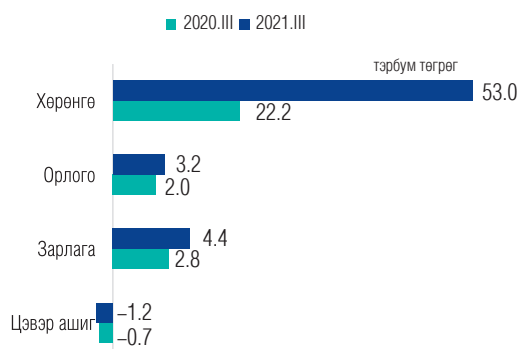
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ҮЦК-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

- ҮЦК-уудын нийт хөрөнгө 2021 оны 3 дугаар улиралд 119.2 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 23.9 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.
- 2020 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад орлого 7.4 тэрбум төгрөгөөр, зарлага 3.3 тэрбум төгрөгөөр тус тус өсөж 0.9 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай ажилласан байна.

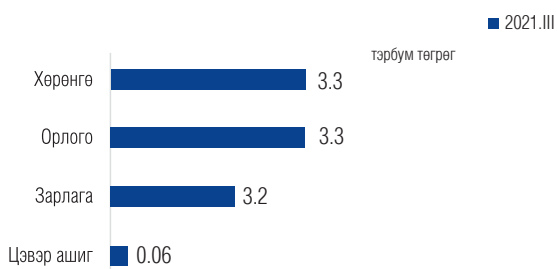
ХОМК-ИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

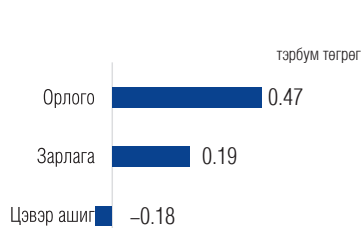
ҮЦК-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

- ХОМК-уудын нийт хөрөнгө 2021 оны 3 дугаар улиралд 53.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 138.7 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.
- 2020 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад орлого 1.2 тэрбум төгрөгөөр, зарлага 1.6 тэрбум төгрөгөөр тус тус өсөж 1.2 тэрбум төгрөгийн цэвэр алдагдалтай ажилласан байна.

ХААБ-ИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

КАСТОДИОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (ЖАЙКА)-тай хамтран "Монгол Улсын Хөрөнгийн зах зээлийн чадавхыг бэхжүүлэх" төслийн II үе шатыг хэрэгжүүлж байна. Төслийн хүрээнд "Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагааны журам"-ын төслийг боловсруулан, СЗХ-ны 2020 оны 995 дугаар тогтоолоор баталж, компанийн бонд, биржийн бус зах зээлийн зохицуулалтын орчинг боловсронгуй болгох чиглэлээр хамтран ажиллаж байна. Мөн ЖАЙКА болон СЗХ, МҮЦАЭХ-той хамтран 2021 оны 9 дүгээр сарын 17-ны өдөр "Биржийн бус зах зээл"-ийн тухай семинарыг олон нийтэд нээлттэй зохион байгуулсан бөгөөд уг семинарын хүрээнд биржийн бус зах зээлийн талаарх ерөнхий ойлголт, олон улсын туршлага, Монгол Улсын биржийн бус зах зээлийн зохицуулалтын орчин, холбогдох дүрэм, журам, арилжааны системийн талаарх мэдээллийг хүргэсэн. Түүнчлэн хөрөнгийн зах зээлийн талаарх шаардлагатай мэдээллүүдийг багтаасан "Хөрөнгийн зах зээл"-ийн тухай сурах бичиг болон гарын авлага брошурыг боловсруулсан бөгөөд 2021 оны 4 дүгээр улиралд багтаан олон нийтэд хүргэхээр ажиллаж байна.
- СЗХ болон Олон улсын санхүүгийн корпораци (ОУСК)-тай хамтран хэрэгжүүлж буй "Монгол Улсад Ногоон санхүүжилтийн зах зээлийг хөгжүүлэх төсөл"-ийн хүрээнд СЗХ-ны 2021 оны 6 дугаар сарын 11-ний өдрийн 226 дугаар тогтоолоор баталсан "Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам"-д "Ногоон бонд"-ын зохицуулалтыг нэмж тусган баталсан.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Сангийн сайдын тушаалаар "Хөрөнгийн зах зээлийн эрх зүйн орчинд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг"-ийг шинэчлэн байгуулсан бөгөөд тус ажлын хэсгийн зүгээс Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг эцэслэн боловсруулж, үзэл баримтлалыг Хууль зүй, Дотоод хэргийн яамаар батлуулсан. Мөн дээрх хуулийг дагалдуулан Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан. УИХ-ын 2021 оны намрын ээлжит чуулганаар Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцүүлэх ажил хүлээгдэж байна.
- УИХ-аас 2021 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдөр Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулан баталсан. Уг хуульд орсон шинэ зохицуулалтын хүрээнд СЗХ, Монголбанк хамтран "Банкийг хувьцаат компани хэлбэртэйгээр өөрчлөн байгуулах, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг өөрчлөх төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх, тайлагнах, хянах түр журам"-ын төсөл, "Хувьцаат компани хэлбэртэй банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрлийн журам"-ын төслийг тус тус боловсруулж, СЗХ-ны дарга болон Монголбанкны ерөнхийлөгчийн хамтарсан тушаалаар батлаад байна. Ингэснээр арилжааны банкууд нийтэд санал болгон анх удаа хувьцаагаа гаргах ЛРО/ эрх зүйн орчныг бүрэн бүрдүүлсэн.
- Инновацийн тухай хуулийн хүрээнд "Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагааны журам"-д холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулан баталсан. Ингэснээр гарааны компани хувьцаагаа биржийн бус зах зээлд олон нийтэд санал болгон гаргах, биржийн бус зах зээлээр дамжуулан хөрөнгө оруулалт татах боломжтой болж байгаа юм.

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

Нийт хөрөнгө

444.6 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт 13.8%

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Даатгалын нягтрал

61,117 төгрөг

Нягтралын өсөлт
0.7%

Хүртээмжтэй байдал

Зуучилсан даатгалын
болон давхар даатгалын
хураамж

50.9 тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Цэвэр ашиг
21.3
тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Давхар даатгалын
хураамжийн зардал
39.0%

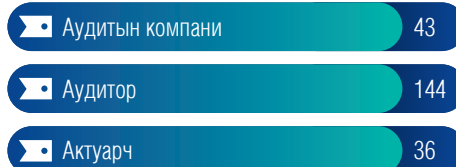
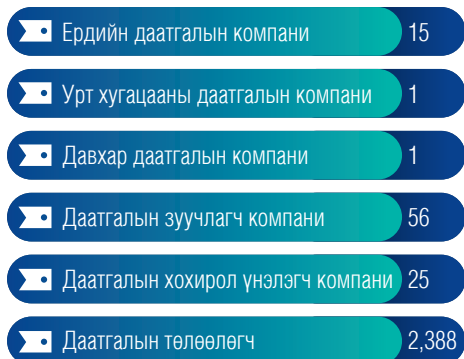
Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

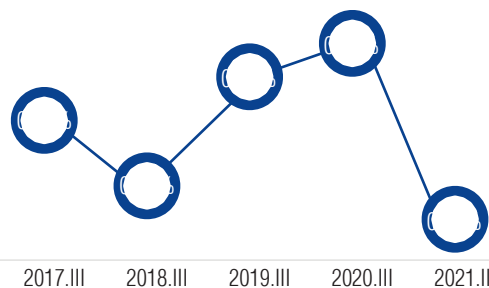
ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЦ

СЗХ–ноос олгосон тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийн бүртгэлийн хүрээнд тайлант улиралд нийт 321 даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч, аудитын компани, актуарч, аудитор мөн 2,388 даатгалын төлөөлөгч үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

ДААТГАЛЫН ГҮНЗГИЙРЭЛТ

- 2021 оны 3 дугаар улиралд даатгалын гүнзгийрэлт 0.52 хувьд хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.1 хувиар, 2017 оны мөн үетэй харьцуулахад 0.06 хувиар тус тус буурсан байна.

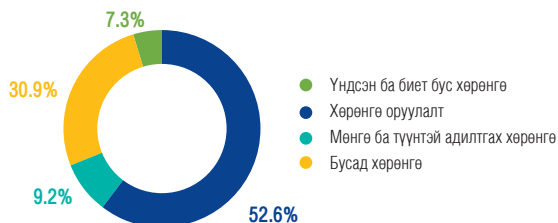

ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН НИЙТ ХӨРӨНГӨ

- Тайлант улиралд нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 13.8 хувиар өсөж 444.6 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол 2017 оны мөн үеэс 76.6 хувиар өсжээ.
- Ердийн даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн хэмжээ бусад даатгалын төрөлтэй харьцуулахад өмнөх оны мөн үеэс 15.2 хувиар өсөж 372.7 тэрбум төгрөг хүрч, салбарын нийт хөрөнгийн 83.8 хувийг эзэлж байна.
- Давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9.0 хувиар өсөж, 62.7 тэрбум төгрөг хүрсэн нь салбарын нийт хөрөнгийн 14.1 хувийг эзэлж байна.
- Урт хугацааны даатгалын компанийн нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 4.8 хувиар буурч, 9.2 тэрбум төгрөгт хүрч, салбарын 2.1 хувийг эзэлж байна.

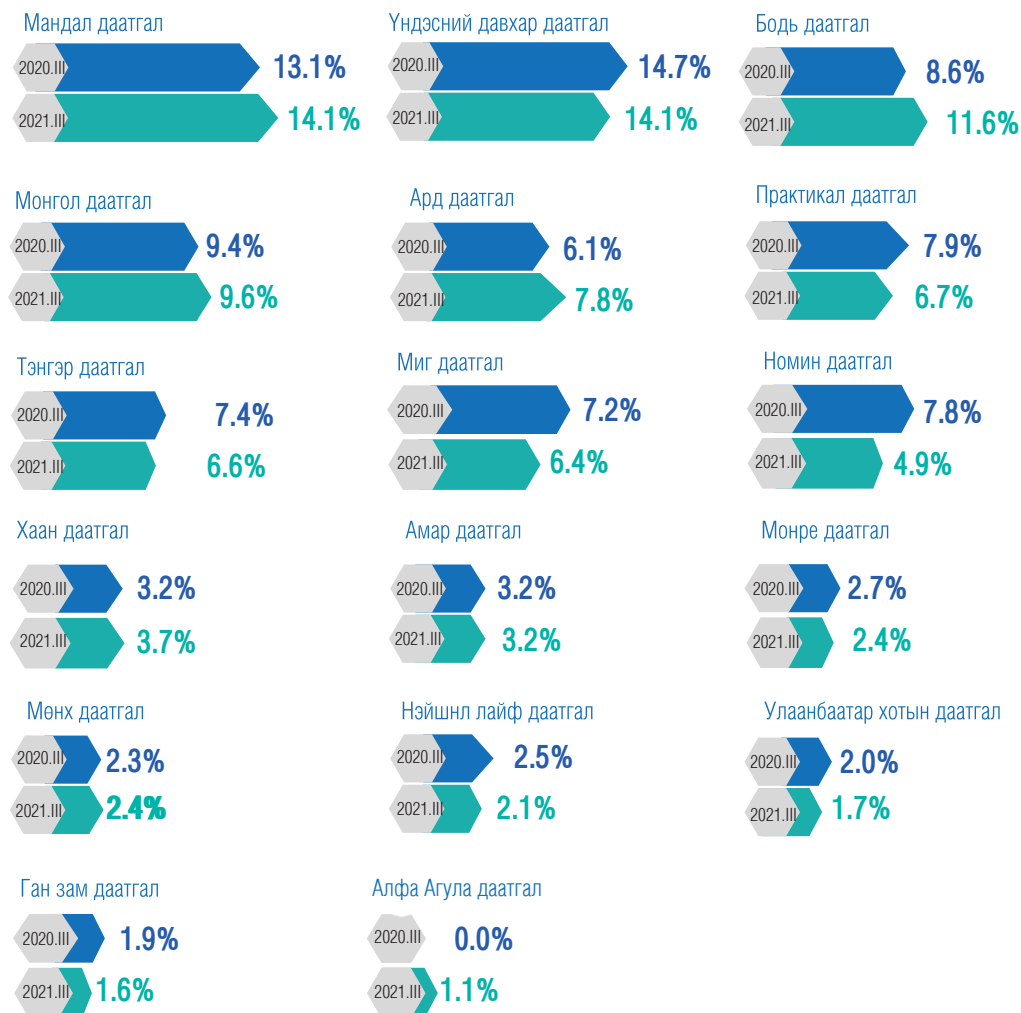
ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ БҮТЭЦ /НИЙТ ХӨРӨНГӨӨР/

Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн бүтцийг авч үзвэл 40.8 тэрбум төгрөг буюу 9.2 хувийг мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө, 234.0 тэрбум төгрөг буюу 52.6 хувийг хөрөнгө оруулалт, 32.4 тэрбум төгрөг буюу 7.3 хувийг үндсэн ба биет бус хөрөнгө /цэвэр дүн/, 137.4 тэрбум төгрөг буюу 30.9 хувийг бусад хөрөнгө бүрдүүлж байна.

Даатгалын компаниудыг нийт хөрөнгөд эзэлж буй хувиар нь авч үзвэл 9 хувиас дээш хувийг 4 даатгалын, 6–9 хувийг 4 даатгалын, 3–6 хувийг 3 даатгалын, 3 хувиас доош хувийг 6 даатгалын компани бүрдүүлж байна.

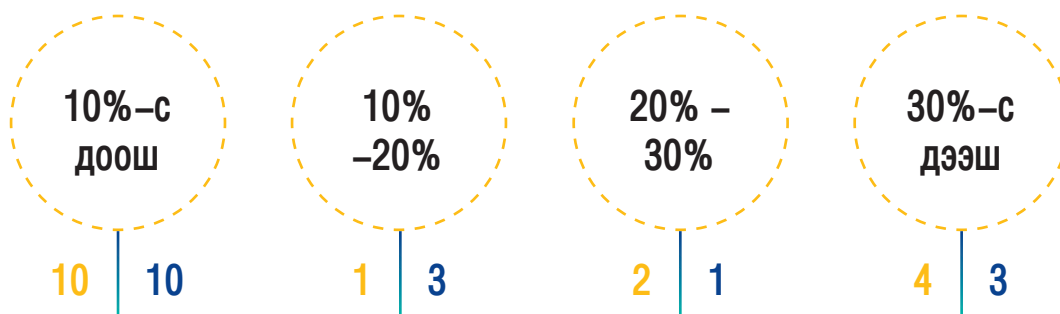
Даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

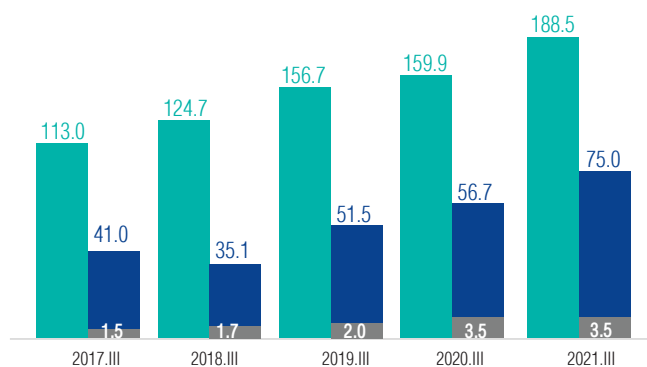
ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨСӨЛТИЙН ТАРХАЛТ

Нийт даатгалын компаниудын хөрөнгийн дундаж өсөлт 2020 оны 3 дугаар улиралд 8.6 хувь байсан бол тайлант улиралд 10.9 хувьтай байна. Харин хөрөнгийн өсөлтөөр бүлэглэвэл 30 хувиас дээш өсөлттэй 3, 20–30 хувийн өсөлттэй 1, 10–20 хувийн өсөлттэй 3, 10 хувиас доош өсөлттэй 10, нийт хөрөнгийн хэмжээ буурсан 3 компани байна.

2020.III / 2021.III

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж
- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын давхар даатгалын хураамж
- Дотоодын давхар даатгалын компанийн нийт хураамж

НИЙТ ХУРААМЖ

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын компаниуд 2021 оны 3 дугаар улиралд нийт 188.5 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийг төвлөрүүлжээ.
- Үүнээс: ердийн даатгалын компаниуд 187.2 тэрбум төгрөг буюу 99.3 хувь, урт хугацааны даатгалын компани 1.3 тэрбум төгрөг буюу 0.7 хувийг бүрдүүлжээ.
- Нийт 75.0 тэрбум төгрөгийг давхар даатгалын хураамжид зарцуулсны 3.5 тэрбум төгрөг буюу 4.7 хувийг дотоодын давхар даатгагчид төлжээ.
- 2021 оны 3 дугаар улиралд ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 17.9 хувиар, 2017 оны мөн үетэй харьцуулахад 66.8 хувиар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

ДААТГАЛЫН БОЛОН ДАВХАР ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

- Даатгалын компаниудын нийт нөхөн төлбөрийн зардал 2021 оны 3 дугаар улиралд 44.9 тэрбум төгрөгт хүрч, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад нөхөн төлбөрийн зардал 3.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Харин 2017 оны мөн үетэй харьцуулахад 38.6 хувиар өсжээ.
- Үүнээс ердийн даатгалын компаниудын нөхөн төлбөр 96.5 хувийг бүрдүүлжээ.
- Тайлант хугацаанд давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөрийн хэмжээ 55.1 хувиар буурч 2.3 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

НӨӨЦ САН

- Даатгалын салбарын нийт нөөц сангийн хэмжээ тайлант улиралд өнгөрсөн оны мөн үеэс 13.5 хувиар өсөж 204.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн.
- Тайлант улиралд ердийн даатгалын компаниудын нийт нөөц сангийн хэмжээ өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 16.1 хувиар өсөж 175.0 тэрбум төгрөг, урт хугацааны даатгалын компанийн нөөц сан 12.5 хувиар буурч 2.3 тэрбум төгрөг, давхар даатгалын компанийн нөөц сан 1.7 хувиар өсөж 27.6 тэрбум төгрөг болов.

204.8

Тэрбум төгрөг
2021.III

180.5

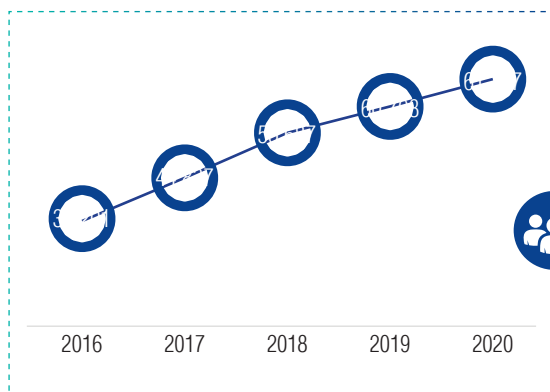
Тэрбум төгрөг
2020.III

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ДААТГАЛЫН НЯГТРАЛ

Даатгалын нягтралын үзүүлэлт буюу нэг хүнд ногдох хураамжийн орлогын харьцаа нь салбарын хүртээмж, эрэлтийг илэрхийлдэг. Хүн амын тоог жилд нэг удаа тооцдог тул даатгалын нягтралыг улирлаар тооцох боломжгүй юм.

- Даатгалын нягтрал 2020 онд 61,117 төгрөг болж 2019 онтой харьцуулахад 0.7 хувиар, 2017 онтой харьцуулахад 36.3 хувиар тус тус өссөн байна.
- Даатгалын нягтралыг ангиллаар авч үзвэл, нэг хүнд ногдох ердийн даатгалын хураамж 0.6 хувиар өсөж 60'668 төгрөг болсон бол урт хугацааны даатгалын хураамж 14.2 хувиар өсөж 449 төгрөгт хүрсэн байна.
- 2019 онд дэвшилтэт зах зээлтэй улс орнуудын даатгалын дундаж нягтралын түвшин 4664 ам. доллар байдаг бол шинээр гарч ирж буй зах зээлтэй улс орнуудын даатгалын дундаж нягтралын түвшин 175 ам. доллар байсан байна.

ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭНИЙ ТОО

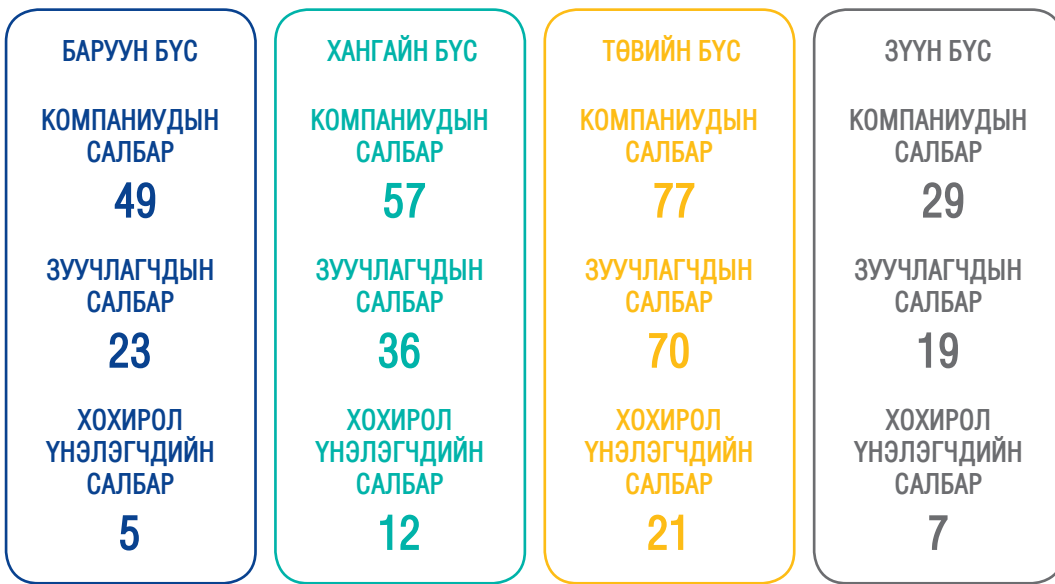
2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт 963,861 даатгалын гэрээ байгуулагдсан байна. Үүнээс 84.0 хувь нь буюу 810,046 хувь хүнтэй байгуулсан даатгалын гэрээ 16.0 хувь буюу 153,815 хуулийн этгээдтэй байгуулсан даатгалын гэрээ байв.

ХУВЬ ХҮН **810,046**

ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭД **153,815**

Даатгалын үйлчилгээний хүртээмжийг илэрхийлэгч өөр нэгэн үзүүлэлт нь даатгалын компанийн салбар, зуучлагчдын тоо юм. Даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч компаниудын нийт 2,178 салбар, төлөөлөгчийн газар 21 аймагт байршиж байна. Эдгээр салбарыг бүсээр ангилбал хангайн бүсэд хамгийн их буюу 688, төвийн бүсэд 645, баруун бүсэд 560, зүүн бүсэд хамгийн бага буюу 285 салбар, төлөөлөгчийн газар тус тус үйл ажиллагаа явуулж байна.

ТӨЛӨӨЛӨГЧИД

483

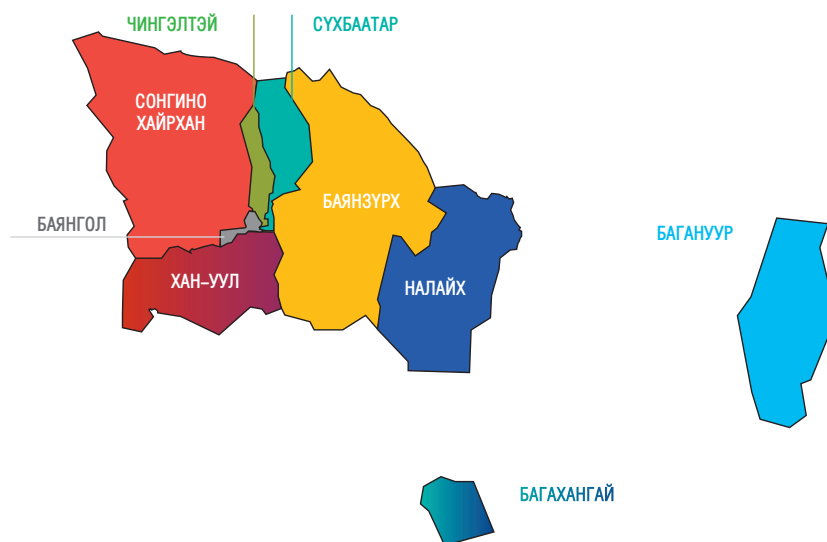
583

477

230

САЛБАР ТӨЛӨӨЛӨГЧ

- Тайлант хугацаанд Улаанбаатар хотод нийт даатгалын компанийн 46, даатгалын зуучлагчийн 194, хохирол үнэлэгчийн 40 салбар СЗХ-нд бүртгэлтэй байна.
- Эдгээрийг дүүргээр ангилан үзвэл салбар нэгжийн 93.2 хувь нь төвийн 6 дүүрэгт төвлөрчээ.
- Түүнчлэн СЗХ-нд бүртгэлтэй даатгалын компанийн төлөөлөгчийн газар 12 байгаагаас БНХАУ-д нэг төлөөлөгчийн газар байна.

	СОНГИНО ХАЙРХАН	ЧИНГЭЛТЭЙ	СҮХБААТАР	БАЯНЗҮРХ
ДААТГАГЧ	4	9	11	5
ЗУУЧЛАГЧ	14	37	45	32
ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ	9	4	8	8
	ХАН-УУЛ	БАЯНГОЛ	НАЛАЙХ	БАГАНУУР
ДААТГАГЧ	3	4	3	6
ЗУУЧЛАГЧ	30	28	4	4
ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ	3	7	0	1
	БАГАХАНГАЙ			
ДААТГАГЧ	1			
ЗУУЧЛАГЧ	0			
ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ	0			

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт 23 хэлбэрээс “Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал”-аас бусад нь сайн дурын даатгалын хэлбэр юм.
- Давхардсан даатгалын бүтээгдэхүүний тоо 2020 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад 7 бүтээгдэхүүнээр хасагдаж 621 болов. Энэ нь 2017 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад 76 бүтээгдэхүүн нэмэгдсэн байгаа юм.

Даатгалын нийт хураамж

Даатгалын нөхөн төлбөр

АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

- Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нийт хураамж тайлант улиралд 28.8 тэрбум төгрөгт хүрч, нийт даатгалын хураамжийн орлогын 15.3 хувийг эзэлж байна. Нөхөн төлбөрийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үеэс 11.0 хувийн бууралттай байна.
- Тайлант үед 11.7 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр олгосон нь салбарын нийт нөхөн төлбөрийн зардлын 25.9 хувийг бүрдүүлжээ.

ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧИД

- 2021 оны 3 дугаар улиралд даатгалын зуучлагчдын төвлөрүүлсэн даатгалын болон давхар даатгалын хураамж 50.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Харин даатгалын зуучлагчдын зуучлалын шимтгэлийн орлого өнгөрсөн оны мөн үед 8.6 тэрбум төгрөг байсан бол тайлант үед 1.1 тэрбум төгрөгөөр өсөж 9.7 тэрбум төгрөгт хүрэв.

ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИД

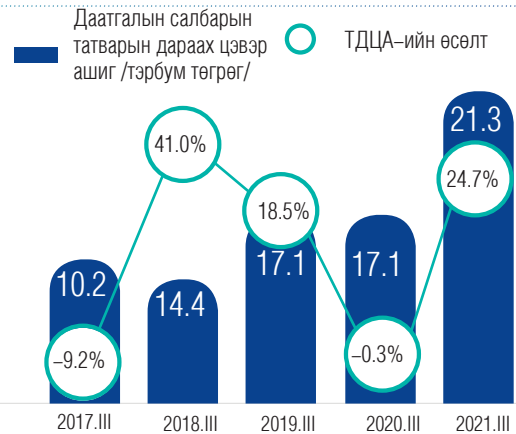
- Тайлант улиралд даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд нийт 17,513 хохирлыг 21.6 тэрбум төгрөгөөр үнэлэв. Нийт даатгалын хохирол үнэлгээний орлого өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 246.3 сая төгрөгөөр өсөж 1.0 тэрбум төгрөгт хүрэв.

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

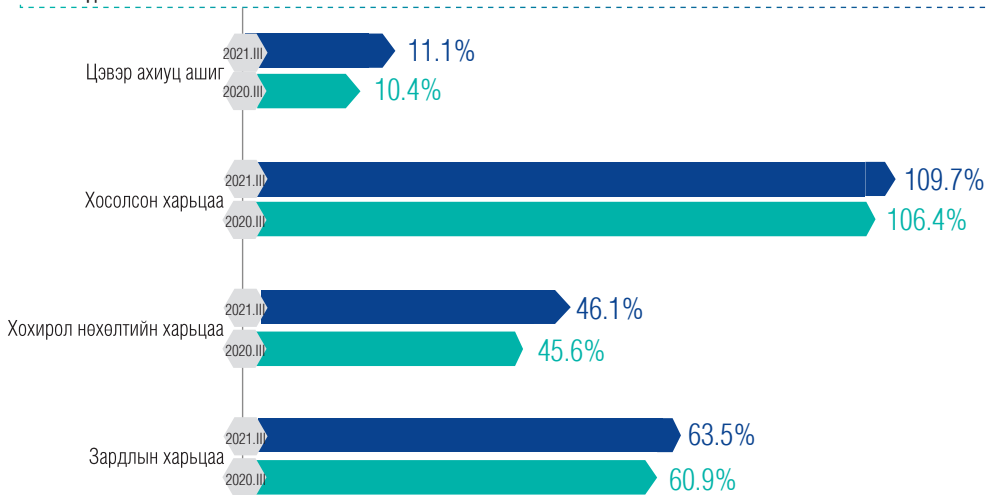
ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН ЦЭВЭР АШГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

- Тайлант үед даатгалын компаниудын цэвэр ашиг өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 24.7 хувиар өсөж 21.3 тэрбум төгрөгт хүрсэн. Харин 2017 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад 107.5 хувиар өссөн байна.
- Татварын дараах цэвэр ашгийн өсөлтийг бүлэглэн авч үзвэл цэвэр ашгийн хэмжээ буурсан 10, 50% хүртэлх өсөлттэй 3, 50%-100%-ийн өсөлттэй 1, 100%-аас дээш өсөлттэй 3 даатгалын компани байна.

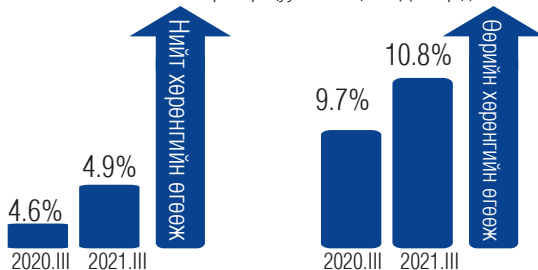

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

- Хохирол нөхөлтийн харьцаа тайлант улиралд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 0.5 пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байв.
- Зардлын харьцаа өмнөх оны мөн үеэс 2.6 пунктээр өсөж 63.5 хувь болжээ.
- Даатгалын салбарын цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа тайлант улиралд 0.7 пунктээр өсөж 11.1 хувьд хүрлээ.

Тайлбар: Ердийн болон урт хугацаат даатгалын компаниудын орлогод тооцсон хураамжийг үйл ажиллагааны зардал болон нөхөн төлбөрт харьцуулан тооцсон. Давхар даатгалын компанийн нөхөн төлбөрийн зардлыг оруулаагүй болно.

АШИГТ АЖИЛЛАГААНЫ КОЭФФИЦИЕНТ

- Салбарын нийт хөрөнгийн өгөөж 2020 оны 3 дугаар улиралд 4.6 хувьтай байсан бол 2021 оны мөн үед 0.3 пунктээр өсөж 4.9 хувьд хүрлээ. Өөрийн хөрөнгийн өгөөжийн хувьд 2020 оны 3 дугаар улиралд 9.7 хувьтай байсан бол 2021 оны мөн үед 1.1 пунктээр өсөн 10.8 хувьд хүрлээ.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛ

- Монгол Улсын даатгалын зах зээлийн тулгамдаж буй асуудлын нэг нь валютын ханшийн эрсдэл юм.
- Даатгалын компаниудын дийлэнх нь гадаад улсад давхар даатгуулдаг бөгөөд сүүлийн гурван жилийн хугацаанд 1 жилд дунджаар 60 орчим тэрбум төгрөгийг гадаад улсруу шилжүүлсэн.
- Даатгалын компаниудын гадаад улсад төвлөрүүлсэн давхар даатгалын хураамжийн зардал тайлант улиралд даатгалын нийт хураамжийн 39.0 хувьтай тэнцэж байна.

39.0%

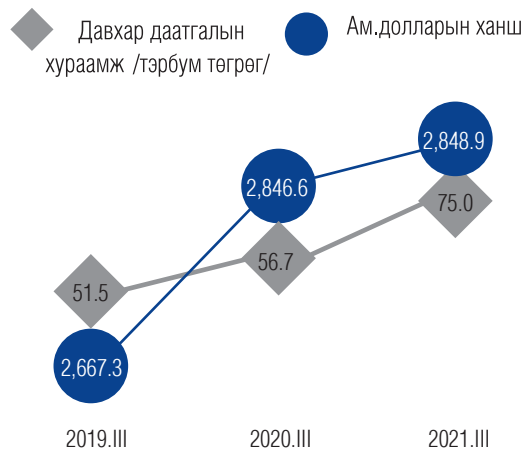
Давхар даатгалын хураамжийн нийт хураамжид эзлэх хувь

- Тайлант улиралд даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн 52.6 хувийг хөрөнгө оруулалт, үүний 77.6 хувийг хадгаламж, хадгаламжийн сертификат хэлбэрээр хийсэн хөрөнгө оруулалт бүрдүүлж байна.
- Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат болон үнэт цаасны хөрөнгө оруулалтаас даатгалын компаниуд 2021 оны тайлант үед нийт 26.9 тэрбум төгрөгийн хүүгийн орлого олсон байна.

52.6%

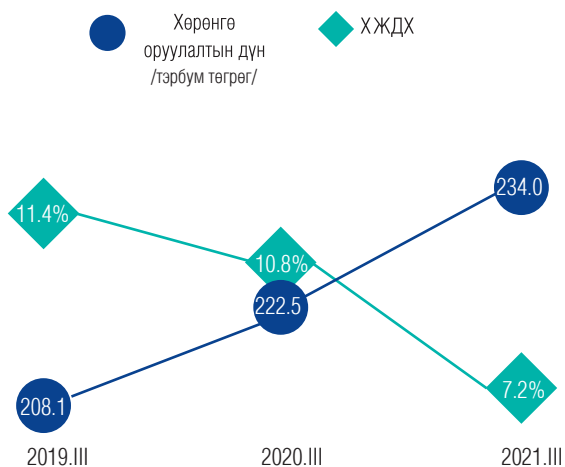
Хөрөнгө оруулалтын дүн

Давхар даатгалын хураамж

Тайлбар: Давхар даатгалын хураамжийн дүнг өссөн дүнгээр тооцсон

Даатгалын нийт хөрөнгө оруулалт ба хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү

Тайлбар: Хадгаламжийн жигнэсэн хүүг 2019 болон 2020 оны 3 дугаар улирлын дүнгээр зассан болно.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Онцгой байдлын ерөнхий газарт 2020 оноос 2022 оны 4 дүгээр сар хүртэлх хугацаанд хэрэгжүүлэх Азийн хөгжлийн банкнаас Ядуурлыг бууруулах Японы сангийн санхүүжилтээр “Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, төлөвлөлт болон эрсдэл шилжүүлэх чадавхыг бэхжүүлэх” техник туслалцааны төслийн хүрээнд үндэсний болон орон нутгийн түвшинд гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх, эрсдэлийг бууруулах төлөвлөлтийг сайжруулах, гамшгийн эрсдэлийн даатгалын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох ажлыг гүйцэтгэж байна. СЗХ-ны зүгээс төслийн удирдах зөвлөлд орж ажиллаж байгаа “Гамшгийн эрсдэлийн санхүүжилт” сэдэвт 2 дахь удаагийн сургалтад “Даатгалын салбарын нөхцөл байдал, чиг хандлага, гамшгийн эрсдэлийн даатгалын өнөөгийн орчин” сэдвээр мэдээлэл өгч, санал солилцсон.
- Олон улсын даатгалын зохицуулагч байгууллагын холбооноос зохион байгуулсан “Даатгалын компанийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эрсдэл, зах зээлийн чиг хандлага, цахим эрсдэл” сэдэвт семинар болон “Цаашид хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны стратеги” хэлэлцүүлэгт тус тус оролцож санал солилцон ажилласан.
- Германы хамтын ажиллагааны нийгэмлэгээс хэрэгжүүлж буй “Азийн орнуудын хүртээмжтэй даатгалын талаарх мэдлэг солилцох сүлжээ”-нээс зохион байгуулсан “Цаг агаарын даатгалтай холбоотой хяналт, шалгалт”, “Азийн орнуудын уур амьсгалын, гамшгийн эрсдэлийн даатгалын ижил төстэй зүйлүүд болон хоорондын хамаарал” болон “Технологид суурилсан даатгал ба үйлчлүүлэгчдийн хандлага, зан төлөв” сэдэвт хэлэлцүүлэгт тус тус оролцсон.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Дэлхийн банкны санхүүжилтээр хэрэгжүүлж буй Даатгалын салбарын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох төслийн хүрээнд Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Жолоочийн даатгалын тухай хуулиудын шинэчилсэн найруулгыг боловсруулах зорилгоор дотоодын зөвлөх багийг сонгон шалгаруулсан. Зөвлөх багт СЗХ-ны зүгээс багц хуулиудад оруулах өөрчлөлтүүд, шинээр тусгах агуулгуудыг танилцуулсан ба хамтарсан уулзалтыг тухай бүр зохион байгуулж олон улсын сайн туршлага, шинэлэг зохицуулалтуудын талаар судалж хуулийн төслийг боловсруулж байна.
- Даатгалын байгууллагуудыг эрсдэлээс хамгаалах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор даатгалын зохицуулалтын байгууллагын үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг боловсронгуй болгоход эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын тогтолцоог бий болгох, хяналт шалгалтын арга, аргачлалыг нэвтрүүлэх чиглэлээр даатгалын байгууллагууд өөрийн чанарын эрсдэлийн үнэлгээг хийх аргачлалыг (Own risk solvency assessment-ORSA) нэвтрүүлэх, эрсдэлд суурилсан хөрөнгө буюу тоон үзүүлэлтийн (Risk Based Capital-RBC) үнэлгээг нэвтрүүлж, даатгалын компаниудын эрсдэл даах хэмжээ, чадварыг тодорхойлох журмын төслийг боловсруулж холбогдох судалгаануудыг гүйцэтгэж байна.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Даатгалын салбарын бүх мэргэжлийн оролцогчдыг хамруулсан хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан ба хэлэлцүүлгээр 2021 онд салбарын хэмжээнд хийгдсэн хууль эрх зүйн шинэчлэлтийн талаар танилцуулж, салбарын өнөөгийн нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл хүргүүлсэн. Хэлэлцүүлгээр салбарын мэргэжлийн оролцогчдын тулгарч буй асуудлууд, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар санал хүсэлтийг сонсож, санал солилцон ажилласан.

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Нийт хөрөнгө

2.5

их наяд төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Хөрөнгийн өсөлт

26.7%

Дундаж зээлийн хэмжээ

1.1 сая төгрөг

Харилцагч

4.5 сая

Хүртээмжтэй байдал

Зээлийн ББСБ

92.8%

7.2%

Зөвхөн гадаад валютын
арилжааны ББСБ

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

354.2

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Z индекс

27.6

Чанаргүй зээлийн нийт
зээлд эзлэх хувь

8.3%

Бодлого зохицуулалт

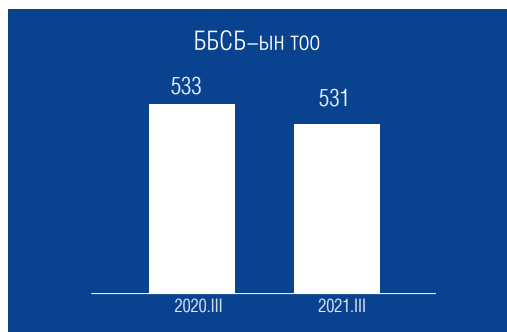

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

- 2021 оны 3 дугаар улиралд СЗХ-ноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр 531 ББСБ үйл ажиллагаа явуулав. Энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.4 хувиар буурсан, 2017 оны 3 дугаар улирлаас 0.7 хувиар буурсан үзүүлэлт юм.

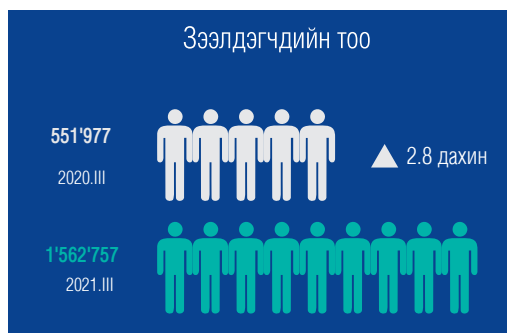

Нийт ББСБ 5.5 хувь нь гадаадын хөрөнгө оруулалттай, 94.5 хувь нь үндэсний хөрөнгө оруулалттай байна.

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ХӨРӨНГӨ

2021 оны 3 дугаар улиралд ББСБ-уудын нийт хөрөнгийн хэмжээ 2.5 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 518.0 тэрбум төгрөгөөр буюу 26.7 хувиар, 2017 оны 3 дугаар улирлаас 1.6 их наяд төгрөгөөр буюу 171.5 хувиар өсжээ.

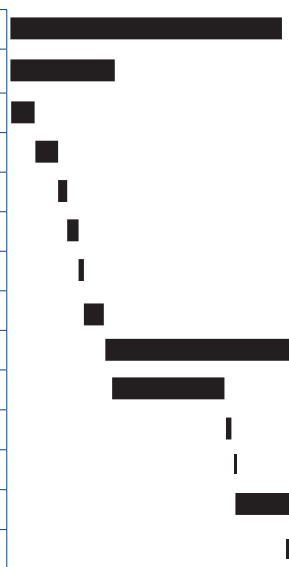
ББСБ-уудын активын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт хөрөнгийн дүн	2,460.1	100.0%
Эргэлтийн хөрөнгө	2,369.2	96.3%
Мөнгөн хөрөнгө	435.9	17.7%
Зээл /цэврээр/	1,649.0	67.0%
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт /цэврээр/	19.1	0.8%
Факторингийн тооцооны авлага /цэврээр/	10.7	0.4%
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	12.4	0.5%
Бусад хөрөнгө	242.2	9.8%
Эргэлтийн бус хөрөнгө	90.9	3.7%

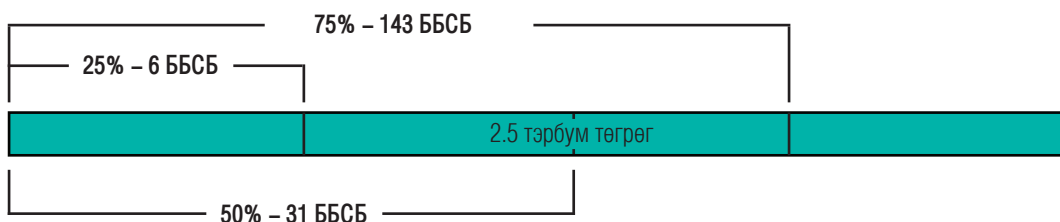
ББСБ-уудын пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	2,460.1	100.0%
Өр төлбөр	778.0	31.6%
Санхүүгийн эх үүсвэр	216.5	8.8%
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	219.1	8.9%
Бусад эх үүсвэр	48.0	2.0%
ББСБ-аас гаргасан өрийн бичиг	116.3	4.7%
Төслийн зээлийн санхүүжилт	15.2	0.6%
Бусад өр төлбөр	162.9	6.6%
Эздийн өмч	1,682.1	68.4%
Хувьцаат капитал	1,078.4	43.8%
Бусад өмч	53.3	2.2%
Сангууд	1.0	0.0%
Хуримтлагдсан ашиг/ алдагдал	504.1	20.5%
Хоёрдогч өглөг	45.3	1.8%

Зах зээлд эзлэх хувь хэмжээ буюу нийт хөрөнгөд эзлэх хувиар нь харвал салбарын нийт хөрөнгийн

- 25 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 6 ББСБ;
- 50 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 31 ББСБ;
- 75 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 143 ББСБ эзэлж байна.

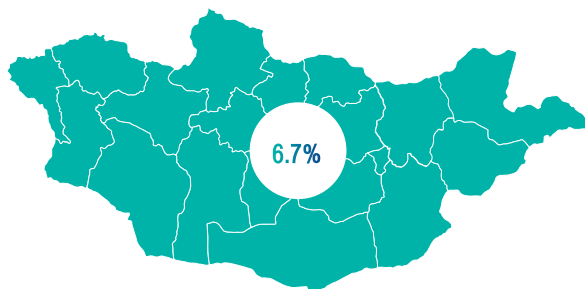
	ББСБ–ын тоо		Нийт хөрөнгө		Нийт зээл		Зээлийн багцад эзлэх чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	Харилцагчдын тоо	
	Тоо	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%		Тоо	%
Топ 25 %	6	1.1%	669.7	26.7%	508.4	28.8%	4.0%	1,143,644	25.3%
Топ 50 %	31	5.8%	1,240.5	50.2%	951.5	53.9%	5.8%	3,550,101	78.4%
Топ 75 %	143	26.9%	1,847.8	75.0%	1,375.7	77.9%	7.4%	4,420,527	97.6%
САЛБАРЫН НИЙТ	531	100.0%	2,460.1	100.0%	1,765.9	100.0%	8.3%	4,530,126	100.0%

Банк бус санхүүгийн зах зээлийн нийт хөрөнгийн 25, 50 болон 75 хувийг бүрдүүлж буй ББСБ–уудын зээлийн үлдэгдэл салбарын нийт зээлийн үлдэгдлийн 28.8, 53.9, болон 77.9 хувийг тус тус эзэлж байна. Нийт хөрөнгө болон нийт зээлийн үлдэгдлийн эзлэх хувь ойролцоо хэдий ч нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь харгалзан 4.0, 5.8 болон 7.4 хувьтай байна.

Салбарын нийт хөрөнгийн 50 хувийг бүрдүүлж буй 31 ББСБ–уудын зарим нь үйл ажиллагаандаа технологийн дэвшлийг ашиглан, хүртээмжтэй байдлаар үйлчилгээ үзүүлдэг тул нийт үйлчлүүлэгчдийн 78.4 хувь нь зөвхөн эдгээр ББСБ–уудын харилцагчид байна.

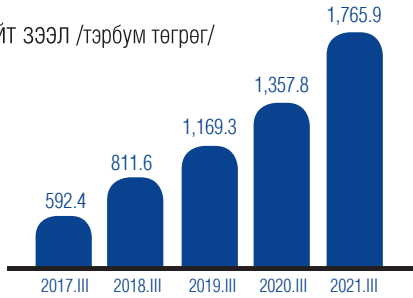
	ББСБ–ын тоо	Нийт хөрөнгө		Нийт зээл		Харилцагчдын тоо	
		Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Тоо	%
Дотоодын хөрөнгө оруулалт бүхий	502	2,122.0	86.3%	1,500.0	84.9%	4,453,144	98.3%
Гадаадын хөрөнгө оруулалт бүхий	29	338.1	13.7%	265.9	15.1%	76,892	1.7%

Нийт гадаад хөрөнгө оруулалт бүхий ББСБ–уудын 41.4 хувь буюу 12 нь Япон улсын, 24.1 хувь буюу 7 нь БНСУ–ын, 3 нь АНУ–ын, 2 нь Их Британи улсын, үлдсэн нь Малайз, Хонг Конг, Канад зэрэг бусад улсын хөрөнгө оруулалттай байна. Гадаадын хөрөнгө оруулалттай ББСБ–уудын хувьд салбарын нийт хөрөнгийн 13.7 хувийг эзэмшдэг бөгөөд нийт харилцагчдын 1.7 хувьд үйлчилгээ үзүүлдэг байна.

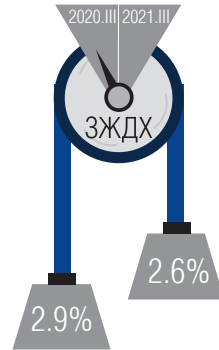

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар ББСБ–уудын нийт хөрөнгө Монгол Улсын ДНБ–ий 6.7 хувьтай тэнцэхүйц хэмжээнд байна.

Нийт зээл /тэрбум төгрөг/

Зээлийн хүү: 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар ББСБ-уудын олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж сарын хүү 2.6 хувьд хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.3 функтаар буурсан, 2017 оны 3 дугаар улирлаас 0.8 функтаар буурсан үзүүлэлттэй байна.

НИЙТ ЗЭЭЛ

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар салбарын нийт зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 30.1 хувиар буюу 408.1 тэрбум төгрөгөөр, 2017 оны 3 дугаар улирлаас 198.1 хувиар буюу 1.2 их наяд төгрөгөөр өссөн дүнтэй байна.

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт зээлийн үлдэгдлийн 96.9 хувийг төгрөгөөр олгосон зээл, үлдсэн 3.1 хувийг валютаар олгосон зээл эзлэж байна.

96.9%

ХЭВИЙН

88.8%

+2.1%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

2.9%

-0.9%

ЧАНАРГҮЙ

8.3%

-1.1%

1,932.9 тэрбум төгрөг | Олгосон зээл

Төлөгдсөн зээл | 1,491.9 тэрбум төгрөг

Бөөний болон жижиглэн худалдаа

10.5%

11.1%

Барилга

6.2%

6.5%

Машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ

4.2%

3.2%

Уул, уурхайн олборлолт

1.9%

1.8%

Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйлчилгээ

2.2%

2.6%

Боловсруулах үйлдвэр

1.4%

1.4%

Хөдөө аж, ахуй

0.8%

0.7%

Бусад

72.8%

72.7%

86.6%

ЗЭЭЛИЙН ҮЛДЭГДЭЛ

13.4%

89.8%

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

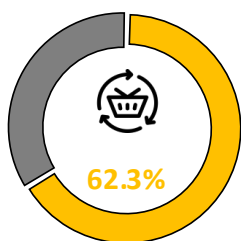
10.2%

89.4%

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

10.6%

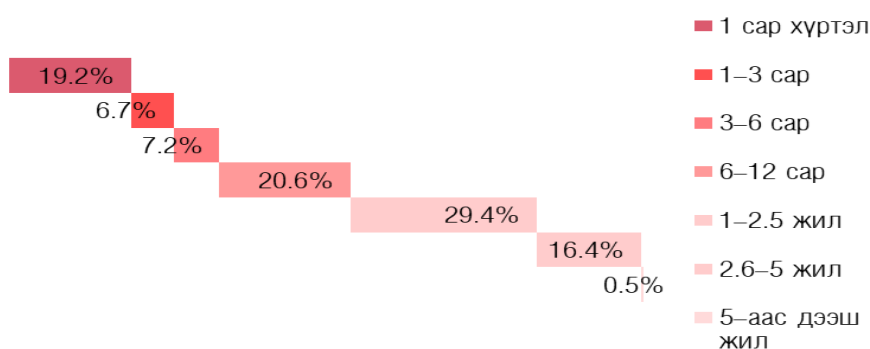
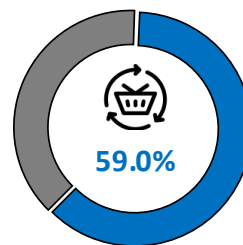
2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт зээлийн үлдэгдлийн 86.6 хувийг иргэнд, 13.4 хувийг хуулийн этгээдэд тус тус олгосон байна.

Олгосон зээл

Төлөгдсөн зээл

2021 оны 3 дугаар улиралд нийт олгосон зээлийн 62.3 хувь, төлөгдсөн зээлийн 59.0 хувийг хэрэглээний зориулалттай зээл бүрдүүлж байна.

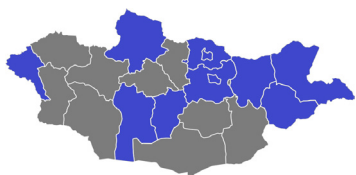

2021 оны 3 дугаар улиралд ББСБ–уудын олгосон зээлийн 29.4 хувийг 1–2.5 жилийн хугацаатай, 20.6 хувийг 6–12 сарын хугацаатай, 19.2 хувийг 1 сар хүртэлх хугацаатай тус тус олгосон зээл бүрдүүлж байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

Улсын хэмжээнд тусгай зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа эрхэлж буй 531 ББСБ нийт 313 салбартай. ББСБ-ын байршлыг зураглалаар харуулбал дийлэнх нь буюу 84.9 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

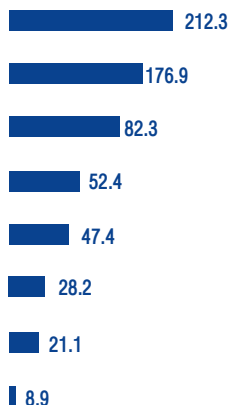

Олон улсын санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ээс санхүүгийн хүртээмжийг тооцоход сонголттой байдлын үзүүлэлт болох дор хаяж 3 санхүүгийн байгууллага бүхий засаг захиргааны нэгжийн хувийг тооцохыг зөвлөсөн байдаг. Нийт 21 аймгийн 52.4 хувь буюу 11 аймагт 3 буюу түүнээс дээш тооны ББСБ байна.

1 000 аж ахуйн нэгжид ногдох

100 000 хүн амд ногдох

Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа эрхэлж буй 451 ББСБ-ын 33.9 хувь нь Сүхбаатар дүүрэгт, 28.4 хувь нь Чингэлтэй дүүрэгт, 16.6 хувь нь Баянгол дүүрэгт, 11.3 хувь нь Баянзүрх дүүрэгт, 7.5 хувь нь Хан-Уул дүүрэгт, 2.0 хувь нь Сонгинохайрхан дүүрэгт, 0.2 хувь нь Багануур дүүрэгт тус тус байршилтай байна.

ББСБ-УУДЫН ХҮРТЭЭМЖ, ГАЗАРЗҮЙН БАЙРШЛААР

- Монгол Улсын хэмжээнд 18–64 насны 100,000 иргэнд 43 ББСБ, 1000 аж ахуйн нэгжид 29 ББСБ ногдож байна.
- Орон нутгийн хэмжээнд уг харьцаанууд нь 16, 6 байгаа бөгөөд бүс нутгийн хувьд Төвийн бүс 100,000 иргэнд 25, 1000 аж ахуй нэгжид 8 ББСБ ногдож байгаагаар ББСБ-ын хүртээмжээр тэргүүлж байна.
- Улаанбаатар хотын хувьд 100,000 иргэнд 75, 1000 аж ахуйн нэгжид 10 ББСБ ногдож байгаа нь хөдөө орон нутгаас хүртээмж сайтай байгааг харуулж байна

Улсын хэмжээнд
100 000 хүнд

43
ББСБ

1 000 аж
ахуйн нэгжид

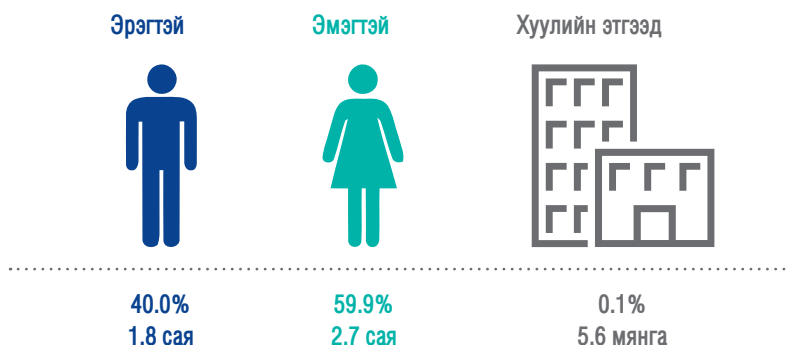
29
ББСБ

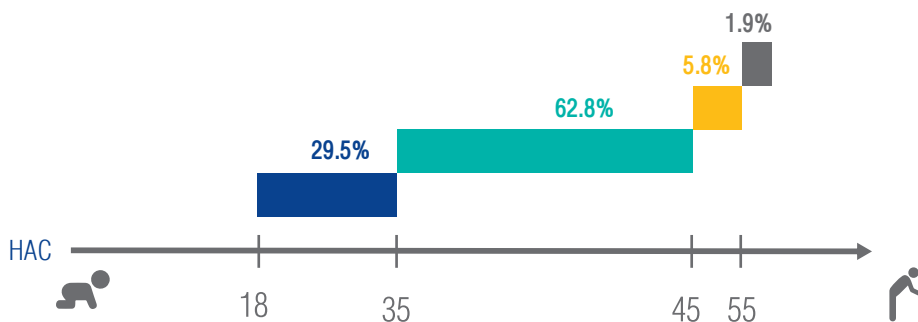
ДУНДАЖ ЗЭЭЛ

- 2021 оны 3 дугаар улиралд Монгол Улсын хэмжээнд ББСБ-аас нэг зээлдэгч дунджаар 1,130.0 мянган төгрөгийн зээл авсан бол орон нутагт энэхүү үзүүлэлт 2,428.7 мянган төгрөг, Улаанбаатар хотын хувьд 1,116.6 мянган төгрөг байна.
- Харин уг үзүүлэлт өмнөх оны мөн үед улсын хэмжээнд 2.5 сая төгрөг байсан ба тайлант улирлын хувьд ББСБ-ын нэг зээлдэгчид ногдох зээлийн дундаж хэмжээ 1.3 сая төгрөгөөр буюу 1.8 дахин буурчээ.
- Энэхүү бууралт нь зээлдэгчдийн тооны өсөлт зээлийн өсөлтөөс өндөр байгаатай холбоотой.
- Нийт зээлдэгчдийн тоо 1.6 сая байгаа нь давхардсан тоогоор хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны 100 хүн тутмын 79 нь ББСБ-аас зээлтэй байна гэсэн үг юм.

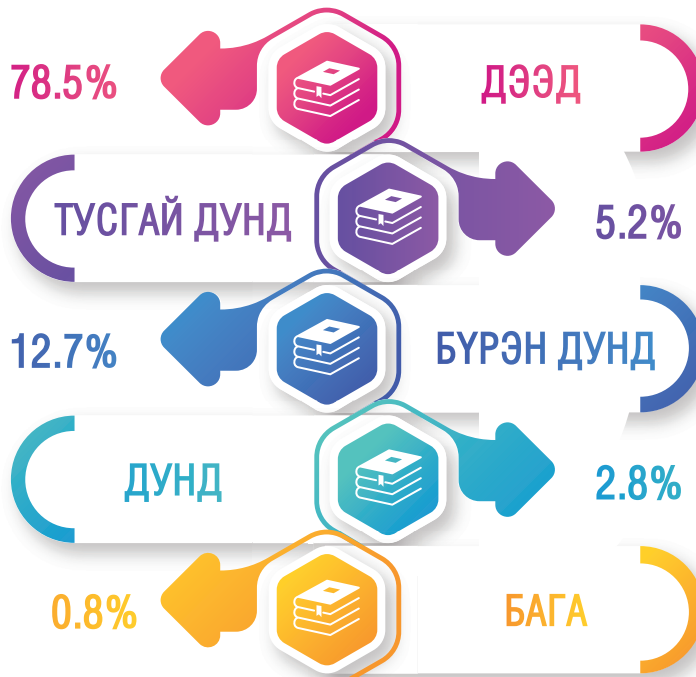
ББСБ-ын харилцагчид

ББСБ-ын зээлдэгчид /насны бүлгээр/

ББСБ-ын зээлдэгчид /боловсролын түвшингээр/

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

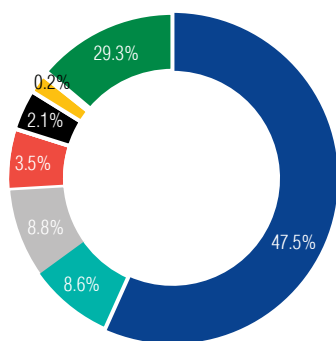
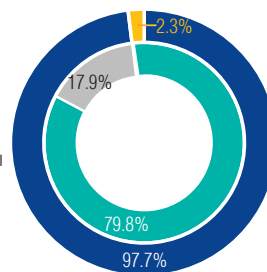
ББСБ-ЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО

- 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар ББСБ-уудын нийт орлого 354.2 тэрбум төгрөгт хүрэв.
- Нийт орлогын 97.7 хувийг үндсэн үйл ажиллагааны орлого буюу хүүгийн болон хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна. Үүнээс нийт орлогын 79.8 хувь буюу 282.5 тэрбум төгрөгийг хүүгийн орлого, 17.9 хувь нь буюу 63.4 тэрбум төгрөгийг хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна.

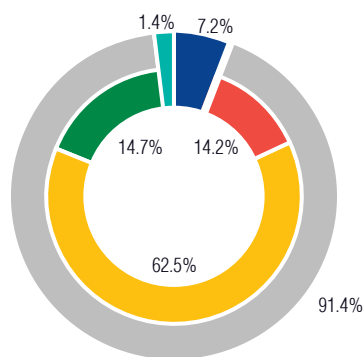
- Хүүгийн орлого
- Хүүгийн бус орлого
- Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого
- Үндсэн үйл ажиллагааны орлого

- Үйлчилгээний хураамж, шимтгэлийн орлого
- Ханш болон үнэлгээний тэгшитгэлийн орлого
- Арилжааны орлого
- Мөнгөн гуйвуулгын орлого
- Картын үйлчилгээний орлого
- Санхүүгийн зөвлөгөө мэдээлэл өгөх үйлчилгээний орлого
- Бусад

ХҮҮГИЙН БУС ОРЛОГЫН ЗАДАРГАА

- Хүүгийн бус орлогын 47.5 хувийг үйлчилгээний хураамж, шимтгэлийн орлого, 8.6 хувийг ханш болон үнэлгээний тэгшитгэлийн орлого, 8.8 хувийг арилжааны орлого, 3.5 хувийг мөнгөн гуйвуулгын орлого, 2.1 хувийг картын үйлчилгээний орлого, 0.2 хувийг санхүүгийн зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйлчилгээний орлого, 29.3 хувийг бусад орлого тус тус бүрдүүлж байна.

- Болзошгүй эрсдэлийн зардал
- Хүүгийн бус зардал
- Хүүгийн зардал
- Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал
- Үндсэн үйл ажиллагааны зардал
- Орлогын албан татварын зардал

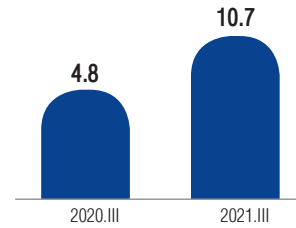
БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ

- Нийт зардлын 91.4 хувь нь үндсэн үйл ажиллагааны зардал, 1.4 хувь нь үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал, 7.2 хувь нь орлогын албан татварын зардлаас бүрдэж байна.
- Үндсэн үйл ажиллагааны зардлын бүрэлдэхүүн болох хүүгийн зардал нь нийт зардлын 14.7 хувь, хүүгийн бус зардал нь 62.5 хувь, болзошгүй эрсдэлийн зардал 14.2 хувийг бүрдүүлж байна.

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэлтэй холбоотой гарах зардал буюу болзошгүй эрсдэлийн зардлын хувьд нийт 29.3 тэрбум төгрөг ба үүний 90.8 хувийг зээлийн эрсдэлийн зардал, 5.5 хувийг өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгийн эрсдэлийн зардал, 3.4 хувийг авлагын эрсдэлийн зардал, 0.3 хувийг факторингийн үйлчилгээний эрсдэлийн зардал бүрдүүлж байна.

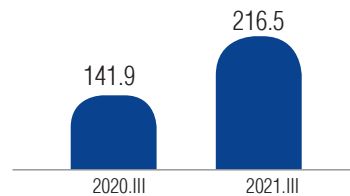
- Факторингийн үйлчилгээ гэдэг нь зээлдүүлэгч буюу үүрэг гүйцэтгүүлэгчээс мөнгөн төлбөрийн үүргийг шаардах эрхээ гуравдагч этгээдэд бүхэлд нь худалдах, энэхүү эрхийг хүлээн авагч нь эрхээ хэрэгжүүлэх болон үүсэн гарах үр дагаврыг бүхэлд нь хариуцах үйл ажиллагааг хэлдэг. 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар салбарын хэмжээнд нийт 10.7 тэрбум төгрөгийн факторингийн цэвэр авлага бүртгэлтэй байна.

Факторингийн үйлчилгээний цэвэр авлага /тэрбум төгрөг/

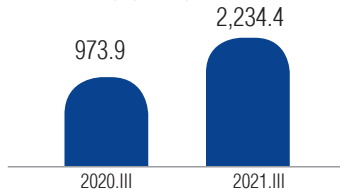

- Салбарын хэмжээнд нийт 46 ББСБ итгэлцлийн үйлчилгээг эрхэлж байна.
- Тэдгээрийн үзүүлсэн итгэлцлийн үйлчилгээний нийт өглөг 216.5 тэрбум төгрөг байгаа ба өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 52.5 хувиар өслөө.

Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг /тэрбум төгрөг/

Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний орлого /тэрбум төгрөг/

- 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 35 ББСБ мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл эзэмшиж байгаагаас 14 нь 2.2 тэрбум төгрөгийн орлогыг олжээ. Энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.3 тэрбум төгрөгөөр өссөн үзүүлэлт юм.

ХУДАЛДСАН, ХУДАЛДАН АВСАН ВАЛЮТЫН МЭДЭЭ

2021 оны 3 дугаар улиралд ББСБ-ууд нийт 1,760.3 тэрбум төгрөгийн валют худалдан авч, 1,798.1 тэрбум төгрөгийн валютыг худалдсан байна. Худалдаж авсан валютын 46.3 хувийг, худалдсан валютын 46.8 хувийг АНУ-ын ам.доллар бүрдүүлж байна.

ВАЛЮТЫН НЭР	Худалдаж авсан	Худалдсан
	Дүн /тэрбум төгрөг/	Дүн /тэрбум төгрөг/
АНУ-ЫН ДОЛЛАР	815.2	842.1
БНХАУ-ЫН ЮАНЬ	797.2	800.6
ЕВРО	101.9	109.7
БНСУ-ЫН ВОН	22.8	22.7
ЯПОНЫ ИЕН	11.2	11.0
БУСАД	12.0	12.0

ФИНТЕК

24 ББСБ

6 Зөвхөн технологид суурилсан

18 Технологи + Уламжлалт

- Салбарын нийт харилцагчдын 93.2 хувь нь эдгээр ББСБ-ын харилцагчид буюу технологид суурилсан зээлийн үйлчилгээг хүртэх боломжтой байна.
- Нийт зээлдэгчдийн 81.2 хувь нь зөвхөн гар утсаараа дамжуулан зээл авч байна.

○ 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар санхүүгийн үйлчилгээнд технологийн дэвшил ашиглаж буй ББСБ-уудын зээлийн үлдэгдлийн 93.5 хувийг хэвийн зээл, 1.9 хувийг хугацаа хэтэрсэн зээл, 4.6 хувийг чанаргүй зээлийн үлдэгдэл бүрдүүллээ.

93.2%

93.5% Хэвийн

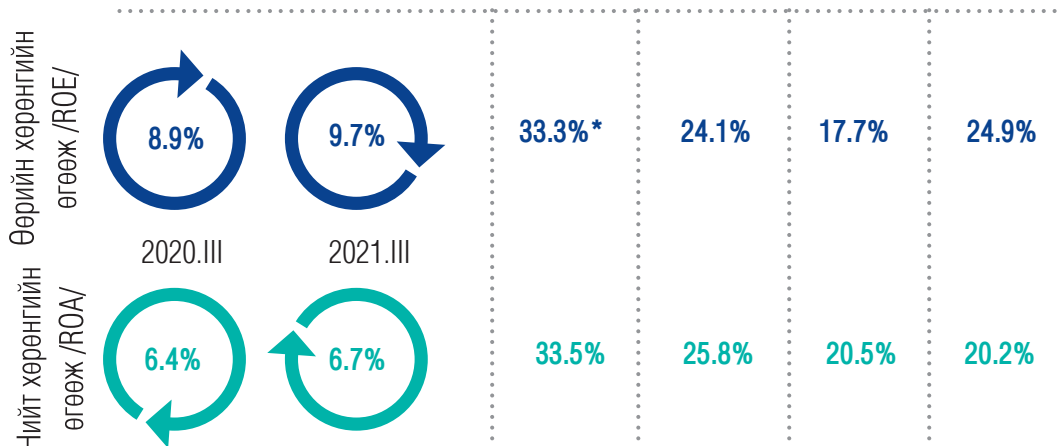
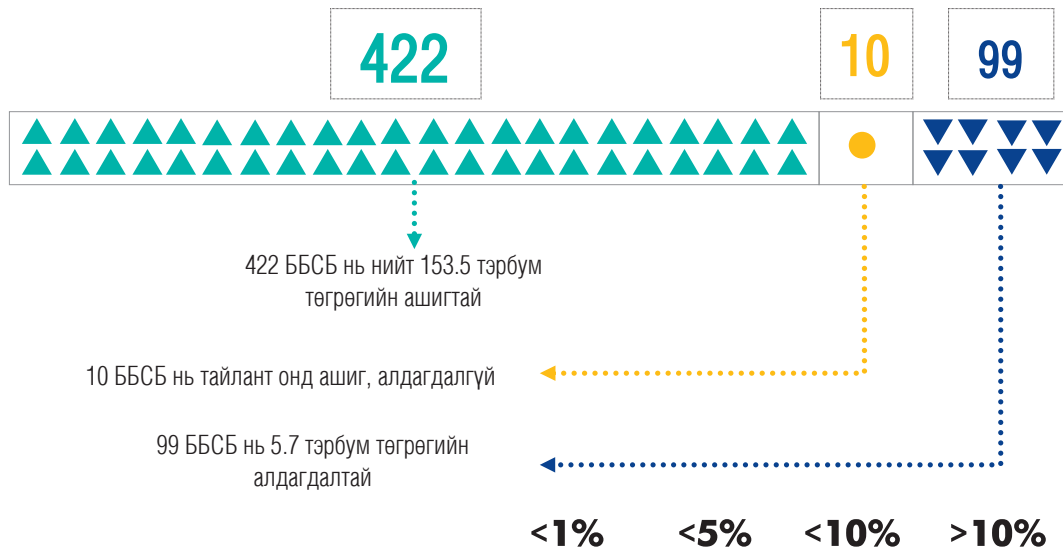
1.9% Хугацаа хэтэрсэн зээл

4.6% Чанаргүй

Зөвхөн технологид суурилсан зээл олгодог ББСБ-уудын хувьд салбарын нийт зээлийн үлдэгдэлд бага хувь эзэлж байгаа ч олгосон болон төлөгдсөн зээлд эзлэх хувиас харахад эдгээр ББСБ-уудын зээл эргэлт сайтай байгаа нь харагдаж байна.

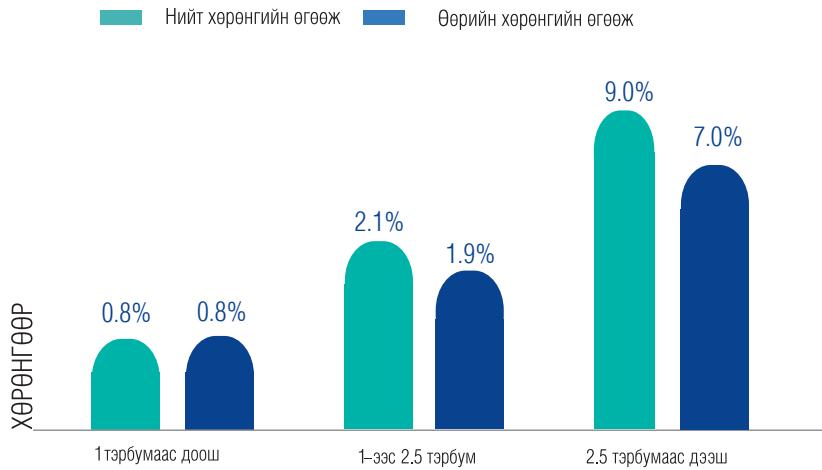
	Нийт зээл		Зээлдэгчийн тоо		1 зээлдэгчид ногдох дундаж зээлийн хэмжээ /мян. төгрөг/
	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Тоо	%	
Финтек	180.3	10.2%	1,268,555	81.2%	142.1
Уламжлалт	1,585.6	89.8%	294,202	18.8%	5,389.6
НИЙТ	1,765.9	100.0%	1,562,757	100.0%	1,130.0

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ROE болон ROA-ийн харгалзах интервал дахь ББСБ-ын тоо /хувиар/

(*) Жишээ нь: Нийт ББСБ-уудын 33.3 хувь нь 1 хувиас доош өөрийн хөрөнгийн өгөөжтэй ажиллаж байна

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖИЙН ХАРЬЦАА /ХӨРӨНГИЙН АНГИЛЛААР/

ББСБ-уудын нийт болон өөрийн хөрөнгийн өгөөжийг хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн ангиллаар харахад 1 тэрбумаас доош хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй ББСБ-уудын тал хувь нь 0.8 хувиас бага, 1–2.5 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй ББСБ-уудын тал хувь нь 1.9 хувиас бага, 2.5 тэрбум төгрөгөөс дээш хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй ББСБ-уудын тал хувь нь 7.0 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй байна. Өөрийн хөрөнгийн өгөөжийн хувьд холбогдох утгууд нь харгалзан 0.8, 2.1 болон 9.0 хувьтай байна.

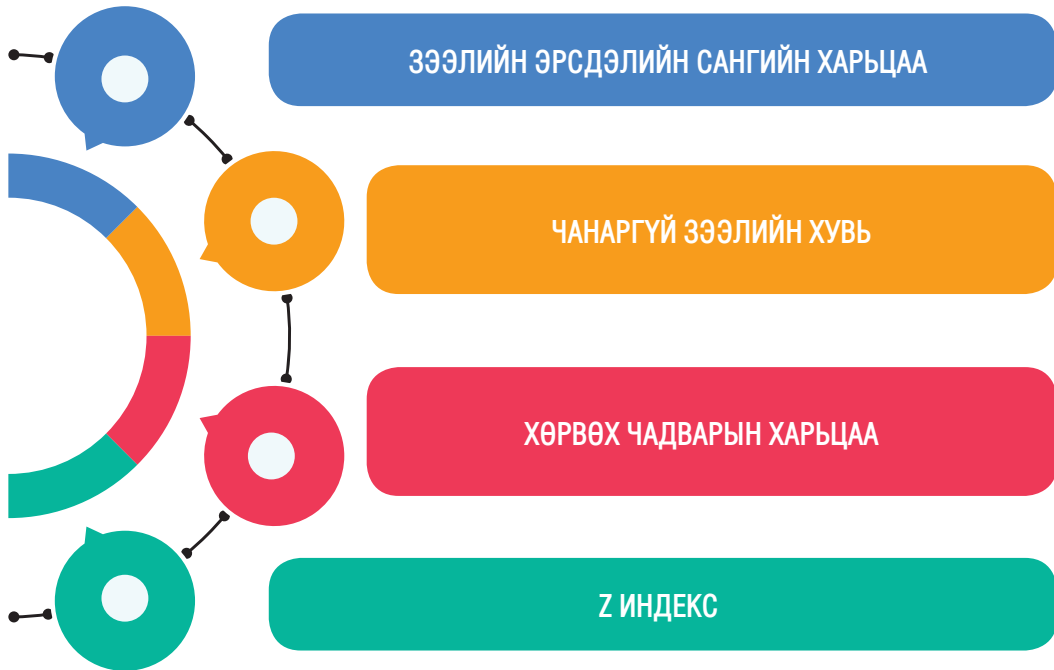
ЗАРДАЛ, ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

ББСБ-ууд нэг төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар хэдэн төгрөгийн зардал гаргаж буйг тооцдог харьцаа болох зардал, орлогын харьцаа тайлант улиралд 45.0 хувь гарсан буюу өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.8 функтаар буурчээ. Өөрөөр хэлбэл ББСБ-ууд 100 төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар 45.0 төгрөгийн зардал гаргаж байна гэсэн үг юм.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

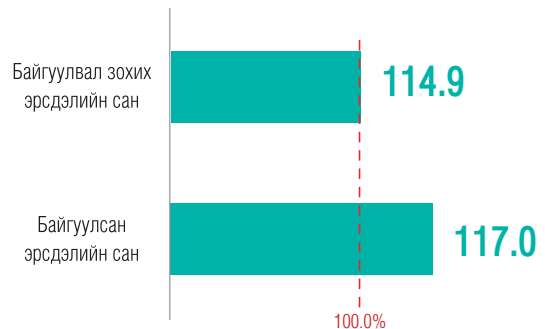
- o AFI буюу “Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг”-ээс санхүүгийн хүртээмж болон санхүүгийн тогтвортой байдлыг тодорхойлох зөвлөмж зааврын дагуу ББСБ-уудын дараах 4 үзүүлэлтийг тооцож байна. Үүнд:

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САНГИЙН ХАРЬЦАА

- o Тайлант улиралд уг харьцаа 101.8 хувь гарч байгуулвал зохих эрсдэлийн санг бүрдүүлж чадсан бөгөөд эрсдэлийг 101.8 хувиар нөхөх чадамжтайг харуулжээ.
- o Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 0.4 функтаар буурсан үзүүлэлт юм.

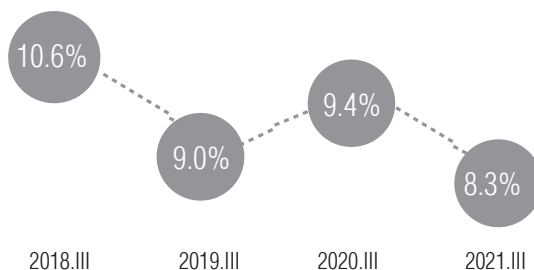
101.8%

Тэрбум төгрөг

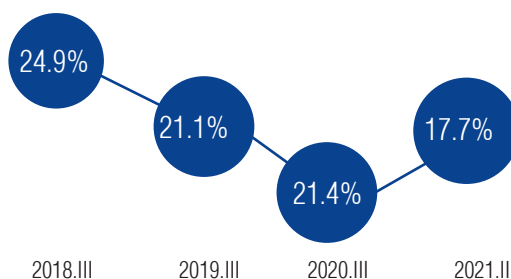
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН ХУВЬ

Тайлант улиралд чанаргүй зээлийн хэмжээ 146.9 тэрбум төгрөгт хүрч чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь 8.3 хувь болж буурлаа. Энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.1 функтаар буурсан байна.

ХӨРВӨХ ЧАДВАРЫН ХАРЬЦАА

- Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан харьцаа буюу хөрвөх чадвар тайлант улиралд 17.7 хувь болжээ.
- 2021 оны 3 дугаар улирлыг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад мөнгөн хөрөнгийн өсөлт 5 хувь, нийт хөрөнгийн өсөлтөөс 26.7 хувиар өсөж хөрвөх чадвар 3.7 пунктээр буурсан байна.

Z ИНДЕКС

Z индекс нь ББСБ-ын дампуурах магадлалыг харуулдаг ба активын өгөөж болон өөрийн хөрөнгийн харьцааны нийлбэрийг активын өгөөжийн хэлбэлзэлд харьцуулж тооцдог. Z индексийн утга ашигт ажиллагаа болон өөрийн хөрөнгийн хөшүүрэг өндөр байх үед их гарах ба өгөөжийн хэлбэлзэл ихтэй үед буюу орлогын тодорхойгүй байдал их үед бага гарна. Өөрөөр хэлбэл индексийн их утга нь эрсдэл багатай, тогтвортой байдлыг илэрхийлдэг. 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн салбарын Z индекс өмнөх оны мөн үеэс 0.4 функтаар өсөж 27.6 боллоо.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

СЗХ нь ББСБ–ын салбарын бодлого зохицуулалтын чиглэлээр дараах олон улсын байгууллага, холбоотой хамтран ажиллаж байна.

- СЗХ–ны зохицуулалтын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг олон улсын мэргэжлийн холбоод болон сургалтын байгууллагуудтай хамтран ажиллаж Азийн хөгжлийн банкнаас хэрэгжүүлж байгаа төслийн хүрээнд “Банк бус санхүүгийн байгууллагуудад эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх аргачлалыг танилцуулах” семинарыг 2021 оны 3 дугаар сарын 03–ны өдөр СЗХ–ны ББСБ–гын газар, Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газрын ББСБ–ын чиглэлийн хянан шалгагчдад онлайн-ар зохион байгуулсан.
- Азийн хөгжлийн банкнаас шинээр хэрэгжүүлж эхэлж буй “Уур амьсгалын өөрчлөлтийн санхүүжилт” төслийн талаар 2021 оны 2 дугаар сарын 26–ны өдөр Азийн хөгжлийн банкны төлөөллүүдтэй уулзалт хийж, санал солилцсон. Азийн хөгжлийн банкны зүгээс ББСБ–уудыг энэхүү төсөлд оролцохыг уриалж байгаа бөгөөд СЗХ энэ чиглэлээр зохицуулалттай этгээдүүдийг дэмжиж ажиллахаа илэрхийлсэн.
- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)–ээс хэрэгжүүлж буй “Зохицуулалттай этгээдүүдийн ногоон санхүү эрхлэх чадавх” төслийн хүрээнд “Ногоон санхүүжилт” сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж 300 гаруй бичил санхүүгийн байгууллагуудыг хамруулав.
- Олон улсын санхүүгийн корпорациас(ОУСК), СЗХ–нд байгуулсан харилцан ойлголцлын санамж бичгийн хүрээнд “Авлага худалдан авалт буюу Факторингийн үйл ажиллагаа эрхлэх гарын авлага”–г ОУСК–аас боловсруулан ирүүлсэн бөгөөд, гарын авлагад санал өгч хэвлүүлэхэд бэлэн болоод байна.
- Финтек зээлийн үйлчилгээ эрхэлдэг 15 ББСБ–уудтай онлайн уулзалт хийж, финтек бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ эрхлэхэд үүсэж буй хүндрэл, бэрхшээлийн талаар санал авсан.
- AFI–ийн “Хүртээмжтэй ногоон санхүүжилт” ажлын хэсэгт ажиллаж, онлайн хурал, гишүүдэд зориулсан онлайн семинарт тухай бүр оролцож байна.
- Дэлхийн банкны бүлгийн гишүүн байгууллага болох ОУСК–иас холбогдох байгууллагуудтай хамтран Монгол улсад Нийлүүлэлтийн сүлжээний санхүүжилтийн зах зээлийг хөгжүүлэх чиглэлээр “Авлага санхүүжүүлэх / факторинг/ үйл ажиллагаанд технологийн шийдлийг ашиглах нь” сэдвээр цахим танилцуулга, семинар зохион байгуулсан бөгөөд вебинарт тухай бүр оролцож байна.
- Азийн Хөгжлийн Банкнаас Санхүүгийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд банк бус санхүүгийн салбарыг дэмжих төслийн хүрээнд “Олон улсын финтекийн зохицуулалт” болон финтек суурилсан зээлийн харилцагчдын судалгааг ирүүлж хамтран ажиллаж байна.
- СЗХ, Азийн хөгжлийн банкнаас санхүүгийн хүртээмжийг дэмжих зорилгоор Банк бус санхүүгийн салбарын чадавхыг өргөжүүлэх 51411–001 тоот Мэдлэг дээшлүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх техникийн тусламж (KSTA) үзүүлэх нэмэлт санхүүжилтийн төслийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хүргүүлсэн.
- Азийн Хөгжлийн Банкнаас Монгол Улсын “Бичил санхүүгийн байгууллагыг чадавхжуулах, санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл” хэрэгжиж байгаа бөгөөд 2021 онд дуусах байсан уг төслийг 2023 он хүртэл сунгав.
- Азийн хөгжлийн банкнаас олгож буй нэмэлт санхүүжилтийн хүрээнд орон нутаг дахь ББСБ–ууд болон ХЗХ—дод засаглал болон эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын хүрээнд сургалт явуулах төлөвлөгөөг боловсруулан хүргүүлээд байна.
- 2021 оны 6 сард Санхүүгийн зохицуулах хороо, ТоС Холбоо болон ОУСК хамтран ББСБ–уудын үйл ажиллагаанд Тогтвортой санхүүгийн тогтолцоог хэрхэн нэвтрүүлэх талаар танилцуулга хийж, нэр бүхий (Транскапитал ББСБ, Инвескор ББСБ, Лэнд эм эн ББСБ, Зээл Эм Эн ББСБ) 4 ББСБ–уудтай ярилцлага зохион байгуулсан.
- ТоС Холбоо ББСБ–уудын Тогтвортой санхүүгийн тогтолцооны талаарх одоогийн ойлголт, мэдээллийг үнэлэх, тэдгээрийн зээл олгох үйл ажиллагаанд учирх болзошгүй Байгаль орчин нийгмийн эрсдэлийн хүчин зүйлүүдийг тодорхойлох судалгааг эхлүүлэн Санхүүгийн зохицуулах хороо –оос судалгааг хөгжүүлэхэд хамтран ажиллаж байна.
- Судалгааны дараагийн алхам болох үнэлгээний хөндлөнгийн баталгаажуулалтыг ТоС Холбооны ажлын алба, СЗХ–ны холбогдох мэргэжилтнүүд ББСБ–уудтай ярилцлага хийн ажиллаж байна.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

o ББСБ-ын салбарт мөрдөгдөх дүрэм, журмуудыг хууль тогтоомжид нийцүүлэн шинээр боловсруулах, шинэчлэх, нэмэлт өөрчлөлт оруулах арга хэмжээний хүрээнд дараах дүрэм журмуудыг шинэчлэн Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд бүртгүүллээ.

1. “Зээлийн батлан даалтын сангийн үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих журам”-д өөрчлөлт оруулах тухай тогтоолыг 2021 оны 2 дугаар сарын 24-ний өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 65 дугаар тогтоолоор батлуулсан ба Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2021 оны 3 дугаар сарын 02-ны өдөр хүлээн авсан. Үүний дараагаар дээрх тогтоолыг сунгаж, 2021 оны 9 дүгээр сарын 22-ний өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 385 дугаар тогтоолоор баталсан ба Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2021 оны 10 дугаар сарын 04-ний өдөр хүлээн авсан.
2. Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2019 оны 441 дүгээр тогтоол /ББСБ-ын хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ, үе шаттай нэмэгдүүлэх хуваарийг шинэчлэн батлах тухай/-ын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай тогтоолыг 2021 оны 2 дугаар сарын 24-ний өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 66 дугаар тогтоолоор батлуулсан ба Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2021 оны 3 дугаар сарын 02-ны өдөр хүлээн авсан.
3. “Банк бус санхүүгийн байгууллагаас гаргах хаалттай өрийн бичгийг бүртгэх, түүнд хяналт тавих журам”-ыг боловсруулж, 2021 оны 4 дүгээр сарын 28-ны өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 165 дугаар тогтоолоор баталсан ба Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2021 оны 5 дугаар сарын 10-ны өдрийн 5237 дугаарт бүртгэсэн.
4. Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын цар тахлын үед ББСБ-д хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай (2021 оныг дуустал зээлийн гэрээнд 2 ба түүнээс дээш удаа өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд ангилал бууруулан бүртгэх журмын үйлчлэлийг түр зогсоох мөн 60 хоног хүртэлх хугацаанд хэвийн ангилалд ангилан бүртгэнэ.) тогтоолыг боловсруулж, 2021 оны 6 дугаар сарын 23-ны өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 262 дугаар тогтоолоор баталсан.

“Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай” хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.4 дэх заалтын хэрэгжилт

- o 2021 оны III улирлын байдлаар Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.4-т заасны дагуу 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг хөндлөнгийн аудитаар баталгаажуулах үүргийг 85.9 хувь буюу 458 ББСБ, нийтэд мэдээлэх үүргийг 432 ББСБ хэрэгжүүлсэн байна.

“Зээлийн мэдээллийн тухай” хуулийн хэрэгжилт

- o Зээлийн мэдээллийн тухай хуульд заасны дагуу зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагууд Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сантай хамтран ажиллах гэрээг байгуулан зээлдэгчийн талаарх мэдээлэл, лавлагааг зээлийн үйл ажиллагаандаа авч ашиглах үүрэгтэй. Монголбанкны ерөнхийлөгчийн 2020 оны 3 дугаар сарын 03-ны өдрийн А-57 дугаар тушаалаар “Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сангийн журам”-ыг шинэчлэн баталсантай Монголбанкаас мэдээлэл нийлүүлэгч байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээг нэгдсэн журмаар шинэчлэн байгуулах ажлыг зохион байгуулж, III улиралд зээлийн үйл ажиллагаа эрхэлж буй 493 ББСБ-ын 84.4 хувь буюу 416 ББСБ гэрээг шинэчлэн байгуулсан байна.

“Зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээг тогтоох, төвлөрүүлэх журам”-ын хэрэгжилт

- o 2021 оны III улирлын байдлаар нийт 525 ББСБ-аас 1.3 тэрбум төгрөгийн зохицуулалт үйлчилгээний хөлс төлөхөөс 87.0 хувь буюу 474 ББСБ 1.1 тэрбум төгрөгийн зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсийг СЗХ-ны холбогдох дансанд төвлөрүүлсэн.

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

Нийт хөрөнгө

289.4 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт **23.5%**

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Нийт салбар **64**

Нийт гишүүдийн

42.1%

дээд боловсролтой

Хүртээмжтэй байдал

Хэрэглээ болон түүнтэй
холбогдох бусад зориулалтаар
олгогдсон зээл

77.3%

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Цэвэр ашиг

7.2

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Нийт зээлд эзлэх чанаргүй
зээлийн хувь

3.8%

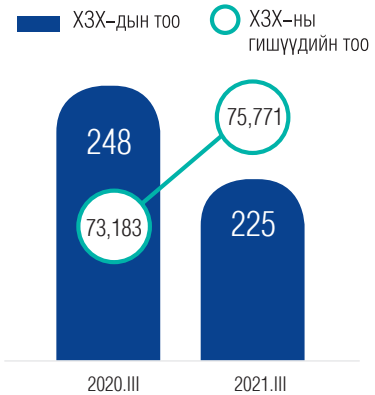
Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

ХЗХ–ДЫН ТОО БА ГИШҮҮД

- 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ–дын тоо өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 23–оор буюу 9.3 хувиар буурч 225 хүрсэн.
- ХЗХ–дын гишүүдийн тоо 73,183 байсан бол тайлант үед 3.5 хувиар өсөж 75,771 гишүүн болжээ.
- ХЗХ–дын тоо 2017 оны 3 дугаар улиралд 290 байсан бол тайлант улиралд 22.4 хувиар буурсан. Харин ХЗХ–дын гишүүдийн тоо 2017 оны 3 дугаар улиралд 53,777 байсан бол 2021 оны 3 дугаар улиралд 40.9 хувиар өсжээ.

АЖИЛЛАГСАД

768

ХЗХ–дын нийт ажилтнуудын тоо 768 хүрч өнгөрсөн оны мөн үеэс 4.6 хувиар буурсан бөгөөд түүний 71.0 хувь нь эмэгтэй ажиллагсад байна.

НИЙТ ГИШҮҮДИЙН

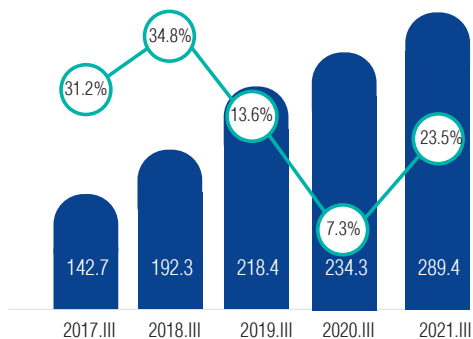
35,763

ЗЭЭЛДЭГЧ

34,296

ХАДГАЛАМЖ
ЭЗЭМШИГЧ

■ Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/ ○ Нийт хөрөнгийн өсөлт /хувь/

НИЙТ ХӨРӨНГӨ, ТҮҮНИЙ ӨСӨЛТ

- Тайлант улиралд нийт хөрөнгө өмнөх оны мөн үеэс 23.5 хувиар өсөж 289.4 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Хөрөнгийн өсөлтийн инерци өмнөх оны мөн үеэс 16.2 пунктээр өссөн.
- Тайлант үеийг 2017 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад ХЗХ–ны нийт хөрөнгийн дүн 146.7 тэрбум төгрөгөөр буюу 102.8 хувиар нэмэгдэж 289.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

НИЙТ ЗЭЭЛ

208.1

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ
ХАДГАЛАМЖ

203.8

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

- 87.3 хувийг 1.0 тэрбум төгрөгөөс дээш хөрөнгөтэй 25 ХЗХ;
- 4.5 хувийг 500.0 саяас 1.0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгөтэй 18 ХЗХ;
- 8.2 хувийг 500.0 сая төгрөгөөс доош хөрөнгөтэй 182 ХЗХ эзэлж байна.

87.3%

25 ХЗХ

4.5%
18 ХЗХ8.2%
182 ХЗХ

ХЗХ-дын актив болон пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт хөрөнгийн дүн	289.4	100%
Эргэлтийн хөрөнгө	278.0	96.1%
Мөнгөн хөрөнгө	63.8	22.0%
Зээл /цэврээр/	202.5	70.0%
Авлага	9.8	3.4%
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	1.0	0.4%
Өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	0.7	0.2%
Эргэлтийн бус хөрөнгө	11.4	3.9%
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4.0	1.4%
Биет бус хөрөнгө /цэврээр/	7.4	2.6%
Хөрөнгө оруулалт ба бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	0.0	0.0%
Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	289.4	100%
Өр төлбөр	228.6	79.0%
Хадгаламж	203.8	70.4%
Богино хугацаат зээл	2.9	1.0%
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	15.9	5.5%
Урт хугацаат өр төлбөр	6.0	2.1%
Өөрийн хөрөнгө	60.8	21.0%
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	25.7	8.9%
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	0.3	0.1%
Хоршоологчдын өмч	34.8	12.0%

- Нийт хөрөнгийн 96.1 хувь нь эргэлтийн хөрөнгө, үлдсэн 3.9 хувь нь эргэлтийн бус хөрөнгө байна.
- Нийт хөрөнгийн 22.0 хувийг мөнгөн хөрөнгө, 70.0 хувийг зээлийн цэвэр үлдэгдэл, 3.4 хувийг авлагын үлдэгдэл бүрдүүлж байна.
- Эх үүсвэрийн хувьд нийт хөрөнгийн 79.0 хувийг өр төлбөр, 21.0 хувийг өөрийн хөрөнгө бүрдүүлж байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

БАРУУН БҮС

44 ХЗХ

8 САЛБАР

ХАНГАЙН БҮС

23 ХЗХ

17 САЛБАР

ТӨВИЙН БҮС

25 ХЗХ

20 САЛБАР

ЗҮҮН БҮС

6 ХЗХ

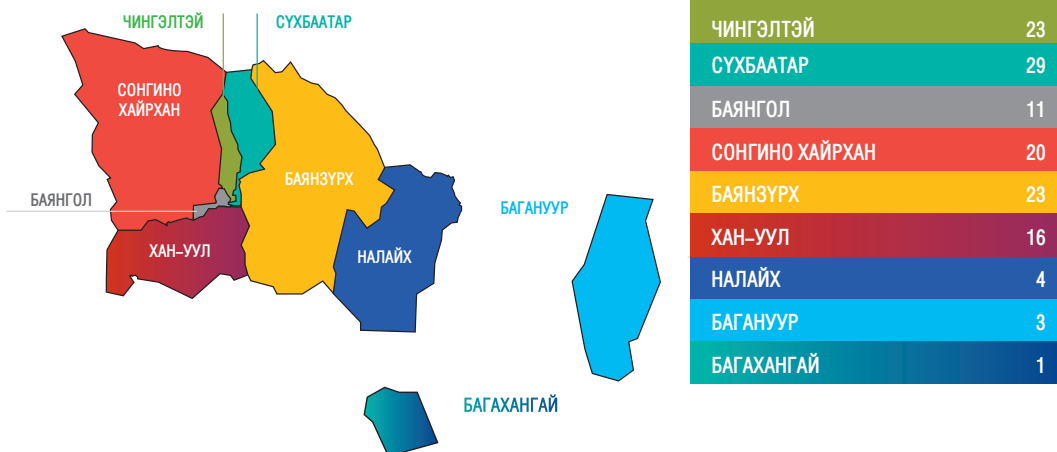
12 САЛБАР

УЛААНБААТАР

127 ХЗХ

7 САЛБАР

- Тайлант улиралд нийт 225 ХЗХ-ноос 127 ХЗХ нь Улаанбаатар хотод, 98 ХЗХ нь хөдөө, орон нутагт бүртгэлтэй байна.
- Хөдөө, орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ-дын 44.9 хувь нь баруун бүсэд, 6.1 хувь нь зүүн бүсэд, 23.5 хувь нь хангайн бүсэд, 25.5 хувь нь төвийн бүсэд байршжээ.
- Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй 127 ХЗХ-ны 93.7 хувь нь төвийн зургаан дүүрэгт, 6.3 хувь нь алслагдмал гурван дүүрэгт байршиж байна.

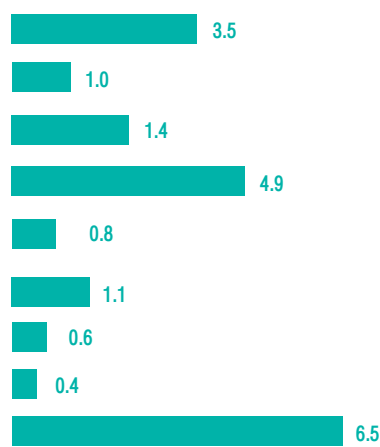

“Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)”-ийн Санхүүгийн хүртээмжийн тоон мэдээллийн ажлын хэсгээс улс орнуудын санхүүгийн хүртээмжийг үнэлэх үндсэн индикаторуудыг¹ 2013 онд гаргасан. Тус индикаторуудыг ашиглан салбарын хүртээмжтэй байдлыг харуулъя. Үүнийг хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны 10,000 хүнд ногдох, 1,000 аж ахуйн нэгж (ААН)-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор илэрхийлж болно.

10 000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоо

1 000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоо

- 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоогоор Багахангай дүүрэг 6.5, Налайх дүүрэг 4.9, Багануур 3.5 үзүүлэлттэйгээр тус тус тэргүүлж байгаа бол Баянгол дүүрэг 0.4 гэсэн үзүүлэлттэйгээр хамгийн доогуур жагсаж байна.
- Харин 10,000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоогоор Багахангай, Сүхбаатар, Налайх, Чингэлтэй дүүргүүд тус тус 3.8, 3.4, 3.1, 2.7 гэсэн үзүүлэлтээр тэргүүлж байна.

¹ <https://www.afi-global.org/sites/default/files/publications/fidwg-core-set-measuring-fi.pdf>

Хүртээмжийн үзүүлэлтийг 4 бүсээр ангилахад баруун бүс 10,000 хүнд ногдох, 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор бусад бүсээс илүү сайн үзүүлэлттэй байна.

Нэг гишүүнд ногдож буй дундаж зээл

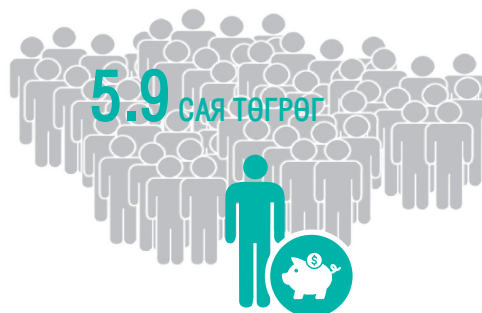
ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18-с 64 насны 54 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд гишүүнчлэлтэй, зээлийн үйлчилгээг хүртэж байна.
- Дээрх үзүүлэлт нь хөдөө, орон нутагт 70 хүн тутмын нэг байгаа бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 42 хүнд нэг тохиож байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-ноос зээл авсан нэг зээлдэгч гишүүн дунджаар 5.8 сая төгрөгийн зээлтэй байна.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 8.0 сая төгрөг байгаа бол хөдөө, орон нутагт 2.7 сая төгрөг байна.

ХАДГАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18-с 64 насны 56 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд хадгаламжийн үйлчилгээг хүртэж байна.
- Дээрх үзүүлэлт хөдөө, орон нутагт 63 хүнд нэг байгаа бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 50 хүнд нэг тохиож байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-нд хадгаламжтай нэг хадгаламж эзэмшигч гишүүн дунджаар 5.9 сая төгрөгийн хадгаламжтай байна.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 9.6 сая төгрөг байгаа бол хөдөө, орон нутагт 1.9 сая төгрөг байна.

Нэг гишүүнд ногдож буй хадгаламжийн дундаж хэмжээ

ХЗХ-НЫ ГИШҮҮДИЙН ХҮРТЭЭМЖ

Эрэгтэй

46.3%

Эмэгтэй

53.5%

Хуулийн этгээд

0.2%

НАСНЫ БҮЛГЭЭР

18-35 НАС

30.8%

36-45 НАС

28.9%

46-55 НАС

23.6%

55-ААС ДЭЭШ

16.7%

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИНГЭЭР

42.0%

ДЭЭД

16.3%

ТУСГАЙ
ДУНД

29.7%

БҮРЭН
ДУНД

8.3%

ДУНД

3.7%

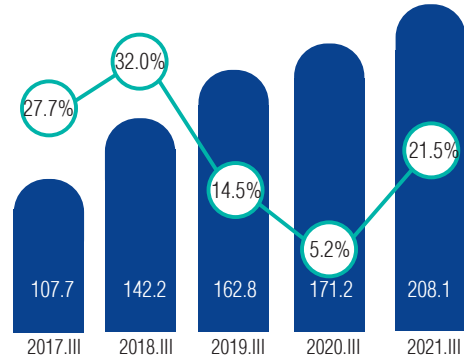
БАГА

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛ

- Тайлант үед нийт зээлийн хэмжээ 208.1 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 21.5 хувиар өслөө.
- Цэвэр зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 21.8 хувиар өсөж 202.5 тэрбум төгрөгт, зээлийн эрсдэлийн сангийн хэмжээ 13.1 хувиар өсөж 5.6 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Тайлант үеийг 2017 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад ХЗХ–ны нийт зээлийн үлдэгдлийн дүн 100.3 тэрбум төгрөгөөр буюу 93.1 хувиар нэмэгдэж 208.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

■ Нийт зээл /тэрбум төгрөг/   ○ Зээлийн өсөлт /хувь/

ХЭВИЙН

93.5%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

2.7%

ЧАНАРГҮЙ

3.8%

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЧАНАР

- Тайлант үед хэвийн зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 22.3 хувиар өсөж 194.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт зээлийн 93.5 хувийг хэвийн зээл эзэлж байна.
- Хугацаа хэтэрсэн зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 14.6 хувиар өсч 5.6 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Чанаргүй зээлийн хэмжээ 10.0 хувиар нэмэгдэж 8.0 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Тайлант үеийг 2017 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад ХЗХ–ны салбарын нийт чанаргүй зээлийн дүн 3.5 тэрбум төгрөгөөр буюу 78.7 хувиар нэмэгдэж 8.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТ

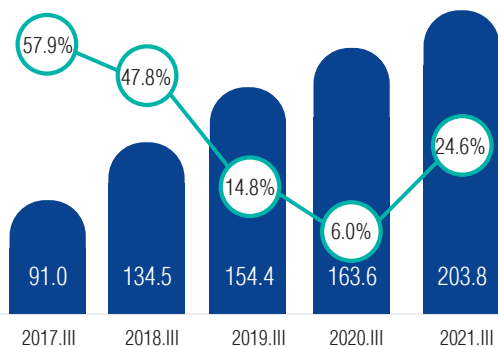
- Нийт олгосон зээлийн 77.3 хувь нь хэрэглээ болон түүнд холбогдох бусад зориулалтаар, 5.5 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт, 2.7 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбарт олгогдсон байна.
- Нийт эргэн төлөгдсөн зээлийн 79.4 хувь нь хэрэглээ болон түүнд холбогдох бусад зориулалтаар олгосон зээлээс, 6.1 хувь нь бөөний болон жижиглэнгийн худалдааны үйл ажиллагаанаас, 2.5 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбараас эргэн төлөгдсөн байна.

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

■ Нийт хадгаламж /тэрбум төгрөг/ ○ Хадгаламжийн өсөлт /хувь/

ХЗХ-ДЫН ХАДГАЛАМЖ

- ХЗХ-дын нийт хадгаламжийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 24.6 хувиар өсөж 203.8 тэрбум төгрөг боллоо.
- Тайлант улирлыг 2017 оны 3 дугаар улиралтай харьцуулахад ХЗХ-ны нийт хадгаламжийн хэмжээ 112.8 тэрбум төгрөгөөр буюу 124.1 хувиар нэмэгдэж 203.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖ

- 97.6 хувийг хугацаатай хадгаламж, 2.4 хувийг хугацаагүй хадгаламж бүрдүүлж байна.

97.6%

ХУГАЦААТАЙ

2.4%

ХУГАЦААГҮЙ

- Тайлант улиралд ХЗХ-дын 95.6 хувь буюу 215 ХЗХ нь нийт 203.8 тэрбум төгрөгийн хадгаламж төвлөрүүлсэн.
- Үлдсэн 4.4 хувь буюу 10 ХЗХ хадгаламж татаагүй байна.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖИД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

- 1 тэрбумаас дээш төгрөгийн хадгаламжтай 20 ХЗХ нь нийт 181.7 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 89.2 хувийг;
- 10 саяас 1 тэрбум төгрөгийн хадгаламжтай 164 ХЗХ нь нийт 21.9 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 10.8 хувийг;
- 10 саяас доош төгрөгийн хадгаламжтай 41 ХЗХ нь нийт 0.2 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 0.1 хувийг тус тус бүрдүүлж байна.
- Үүний 10 ХЗХ нь хадгаламж татаагүй.

1.4%

Хадгаламжийн жигнэсэн
дундаж сарын хүү

2.3%

Зээлийн жигнэсэн
дундаж сарын хүү

	2019.II	2019.III	2019.IV	2020.I	2020.II	2020.III	2021.III
ЭЖДХ	3.4	3.12	3.4	3.1	2.9	2.85	2.25
ХЖДХ	1.5	1.45	1.55	1.5	1.5	1.46	1.42

БУСАД ТӨРЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЭЛЖ БУЙ ХЗХ

2020.III

2021.III

Төсөл, хөтөлбөрийг дамжуулан хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй

90

73

Санхүүгийн түрээсийн үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөлтэй

3

4

Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй

4

5

Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ

0

1

Салбарын зөвшөөрөлтэй

САЛБАР-61

САЛБАР-64

ОРЛОГО

- ХЗХ–дын нийт хүүгийн орлого өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 3.5 хувиар өсөж 38.9 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт хүүгийн орлогын 93.7 хувийг зээлийн хүүгийн орлого эзэлж байна.
- Банк, санхүүгийн байгууллагаас авсан хүүгийн орлого 5.9 хувийг, зээлийн нэмэгдүүлсэн хүүгийн орлого 0.4 хувийг тус тус эзэлжээ.
- Санхүүгийн түрээсийн хүүгийн орлого болон үнэт цаасны хүүгийн орлого байхгүй байна. Зээлийн хүүгийн орлогын буцаалт 48.7 сая төгрөг байна.

ЗАРДАЛ

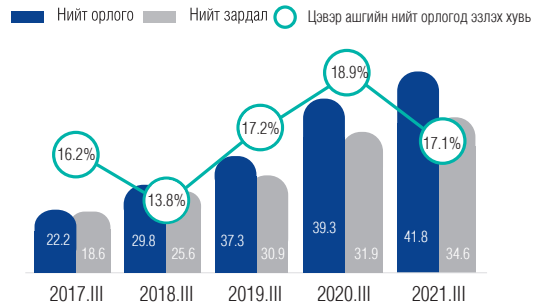
- ХЗХ–дын нийт хүүгийн зардал өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 10.9 хувиар өсөж 23.6 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт хүүгийн зардлын 98.6 хувийг хадгаламжийн хүүгийн зардал эзэлж байна.
- Хүүгийн зардлын 1.3 хувийг эзэлж буй банк, санхүүгийн байгууллагад төлсөн хүү өмнөх оны мөн үеэс 15.4 хувиар буурч 301.4 сая төгрөг болжээ.
- Санхүүгийн түрээсийн хүүгийн зардал 640,538 төгрөг гарсан байна. Хүүгийн зардлын буцаалт 21.0 сая төгрөг байна.

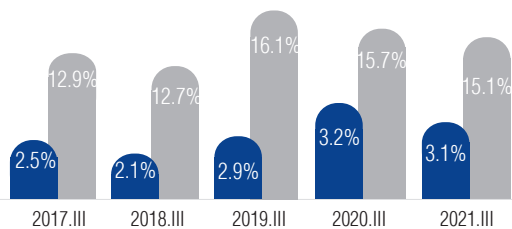
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ХЗХ-ДЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

- Тайлант үед нийт ХЗХ 41.8 тэрбум төгрөгийн орлого, 34.6 тэрбум төгрөгийн зардал, 7.15 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажилласан.
- Цэвэр ашгийн нийт орлогод эзлэх хувь өмнөх оноос 1.8 пунктээр буурч 17.1 хувьд хүрчээ.

■ Нийт хөрөнгийн өгөөж   ■ Өөрийн хөрөнгийн өгөөж

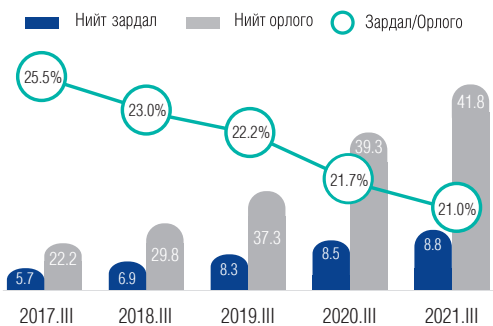

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖ

- ХЗХ-дын өөрийн хөрөнгийн өгөөж нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.6 пунктээр буурч 15.1 хувьд хүрлээ.
- Нийт хөрөнгийн өгөөж нь 0.1 пунктээр буурч 3.1 хувьд хүрчээ.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

- Тайлант үед хүүгийн орлогын нийт зээлд эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеэс 3.2 пунктээр буурч 18.7 хувьд хүрлээ.
- Тайлант үед ойролцоогоор 100.0 төгрөг бүрийн зээлийн үйлчилгээнээс 19.0 төгрөгийн хүүгийн орлого олсон байна.
- Цэвэр орлогыг нийт орлогод харьцуулан тооцдог цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа нь өмнөх оны мөн үеэс 1.8 пунктээр буурч 17.1 хувь болжээ.

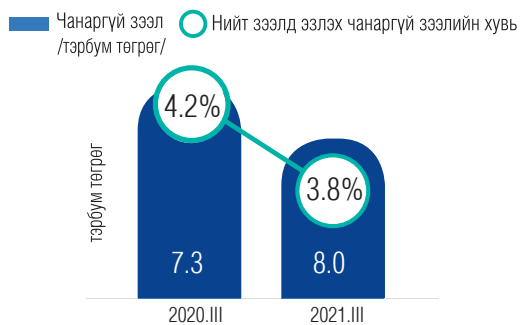
ЗАРДАЛ ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

- ХЗХ-дын 100.0 төгрөгийн орлого тутмын 21.0 төгрөг нь үйл ажиллагааны зардалд ногдож байна.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

ХЗХ нь өөрийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлийг дараах үндсэн 4 үзүүлэлт /PEARLS аргачлал/-ийн дагуу тооцож, мөрдлөг болгон ажилладаг. Үүнд:

1. Хөрөнгийн чанарын болон хамгаалалтын үзүүлэлт;
2. Үр ашигтай санхүүгийн бүтцийн үзүүлэлт;
3. Өгөөж, зардлын хувь хэмжээний үзүүлэлт;
4. Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын үзүүлэлт.

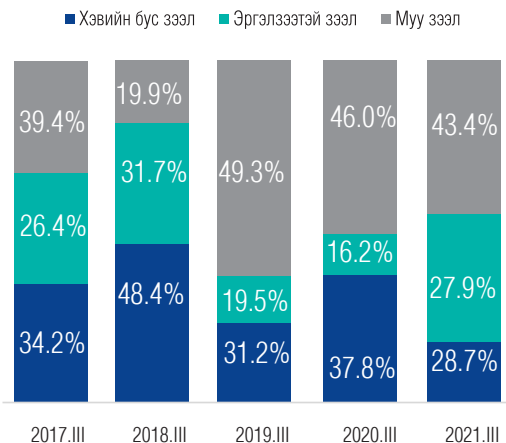

ХЗХ-ДЫН ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛ

- Нийт чанаргүй зээлийн дүн өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.7 тэрбум төгрөгөөр өсч 8.0 тэрбум төгрөг боллоо.
- Нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.4 пунктээр буурч 3.8 хувьд хүрлээ. ХЗХ-дын мөрдөж буй зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтээр энэхүү үзүүлэлт 5.0 хувиас бага байх ёстой.

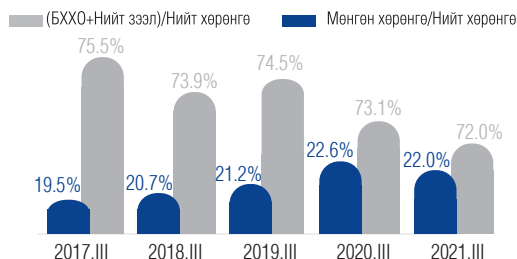
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН АНГИЛАЛ

- Чанаргүй зээлийн ангилал дахь хэвийн бус зээлийн эзлэх хувь өнгөрсөн оны мөн үеэс 9.1 пунктээр буурч 28.7 хувь болжээ.
- Эргэлзээтэй зээлийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үеэс 11.7 пунктээр өсч 27.9 хувьд хүрсэн бол муу зээлийн нийт чанаргүй зээлд эзлэх жин 43.4 хувь байна.

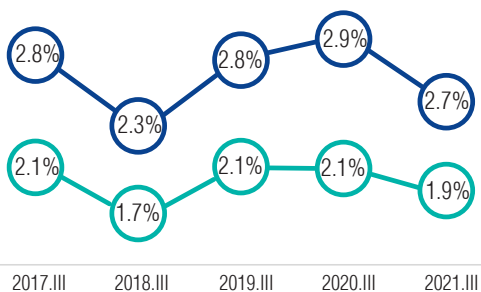

ХЗХ–ДЫН ХӨРВӨХ ЧАДВАР:

- ХЗХ–дын нийт мөнгөн хөрөнгө болон нийт хөрөнгийн харьцаа тайлант улиралд 22.0 хувьтай байна.
- Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт болон нийт зээлийн нийлбэрийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан үзүүлэлт 72.0 хувьтай байна.

- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь
- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САН

- Тайлант үед ХЗХ–дын зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь 2.7 хувь; харин нийт хөрөнгөд эзлэх хувь 1.9 хувь байна.

Харьцаа	Зохистой хувь	Тайлант улиралд
Бусдаас авсан зээл/Нийт зээл	<20%	4.28%
Нийт хадгаламж/Нийт хөрөнгө	20%–80%	70.43%
Цэвэр зээл/Нийт хөрөнгө	60%–85%	69.98%
Хоршоологчдын өмч/Нийт хөрөнгө	>5%	12.04%
Нөөцийн сан/Хоршоологчдын өмч	>10%	29.69%
Хадгаламж хамгааллын сан/Хоршоологчдын өмч	>5%	6.34%
Тогтворжилтын сан/Хоршоологчдын өмч	>5%	6.19%
Үйл ажиллагааны зардал/Нийт хөрөнгө	<15%	3.04%

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- СЗХ, Монголын хадгаламж, зээлийн хоршоодын үндэсний холбоо /МХЗХҮХ/ хооронд байгуулсан “Харилцан ойлголцлын санамж бичиг”-ийн хэрэгжилтийг нэгтгэн дүгнэж, цаашид эрчимжүүлэх шаардлагатай үйл ажиллагааны талаар зөвлөмж хүргүүлсэн.
- ХЗХ-ны гишүүдийн мэдээллийг Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 43.3-т заасны дагуу хагас жил, жилийн эцсийн байдлаар СЗХ-нд ирүүлэхээс гадна өөрчлөлт оруулах бүрд УБЕГ-ын Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн газарт бүртгүүлэх нь нэг мэдээллийг төрийн хоёр байгууллагад бүртгүүлэх давхцалыг үүсгэдэг. Иймд СЗХ-оос ХЗХ-ны гишүүдийн мэдээллийг нэгтгэж, мэдээллийн баазыг үүсгэсэн бөгөөд дундын сан үүсгэхээр бэлтгэл хангаж байна.
- СЗХ-ны 2018 оны 245 дугаар тогтоолоор баталсан “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэх нөхцөл шаардлага”-д нэмэлт өөрчлөлт оруулсан журмын төсөлд олон нийтээс санал авахаар 2021 оны 7 дугаар сарын 23-ны өдөр цахим хуудсанд байршуулсан.
- Шүүхийн бус журмаар өр барагдуулах үйл ажиллагааны тухай хуулийн төсөлд холбогдох саналыг хүргүүлээ.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- 2021 оны 7 дугаар сарын 07, 08-ны өдрүүдэд Олон улсын хадгаламж, зээлийн хоршооны зохицуулагчдын холбоо /ICURN/-ны жилийн хуралд цахимаар оролцлоо.
- 2021 оны 9 дүгээр сарын 01-ний өдөр Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк /EBRD/-ны төлөөлөлтэй цахимаар уулзаж бизнес эрхлэгч эмэгтэйчүүдийг дэмжих боломжийн талаар ярилцсан бөгөөд Санхүүгийн хүртээмжийг сайжруулах хөтөлбөр болон ногоон санхүүжилтийн чиглэлээр цаашид хамтран ажиллахаар тогтов.
- 2021 оны 9 дүгээр сарын 16-ны өдөр ХЗХ-ны зах зээлд тогтвортой санхүүжилтийн зарчмыг хэрэгжүүлэх талаар СЗХ, Монголын тогтвортой санхүүжилтийн холбоо /ТоС/, МХЗХҮХ-ны гурвалсан уулзалт хийж, санал солилцсон.
- МХЗХҮХ-аас 2021 оны 9 дүгээр сарын 09-ний өдөр зохион байгуулсан “Дэлхийн жишиг хоршооны хөгжлийг нутагшуулах нь” сэдэвт цахим форумд “ХЗХ-ны зах зээлийн хууль, эрх зүйн орчин” сэдвээр илтгэл тавьж, чуулганы оролцогчдын сонирхсон асуултад мэдээлэл өгсөн.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

o Эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн эрх мэдлийг бэхжүүлэх, хөдөлмөр эрхлэлт, ажлын байрыг нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааны хүрээнд Европын сэргээн босголт хөгжлийн банкнаас хэрэгжүүлж буй “Төв Азийн бизнес эрхлэгч эмэгтэйчүүд хөтөлбөр” төслийн Монгол дахь удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд Жендэрийн үндэсний хорооны 2021 оны 6 дугаар сарын 07-ны өдрийн хуралдааны 04 дүгээр тогтоолын дагуу СЗХ-ны төлөөлөл багтсан. 2021 оны 6 дугаар сарын 28-ны өдөр удирдах зөвлөлийн анхдугаар хуралдаанаар “Удирдах зөвлөлийн ажиллах журам” болон 2021 оноос 2024 оныг хүртэл үйл ажиллагааны ерөнхий төлөвлөгөөг баталсан бөгөөд 2021 оны 7 дугаар сарын 06-ны өдөр зохион байгуулсан “Монгол Улсын жендэрийн мэдрэмжтэй хөрөнгө оруулалтын орчин” хэлэлцүүлэгт оролцож мэдээлэл өгсөн.

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Нийт хөрөнгө

253.2
тэрбум төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Нэг батлан даалтын
дундаж хэмжээ

140.2
сая төгрөг

Хүртээмжтэй байдал

Ирүүлсэн
хүсэлтийн тоо

319

Зөвшөөрөгдсөн
хүсэлтийн тоо

236

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

7.3 тэрбум төгрөг

Нийт ашиг

6.2 тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

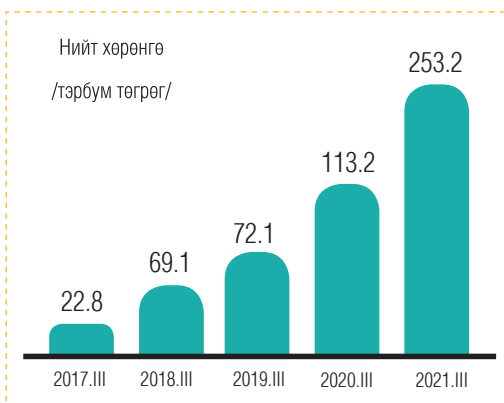
Чанаргүй батлан
даалтын эзлэх хувь

16.6%

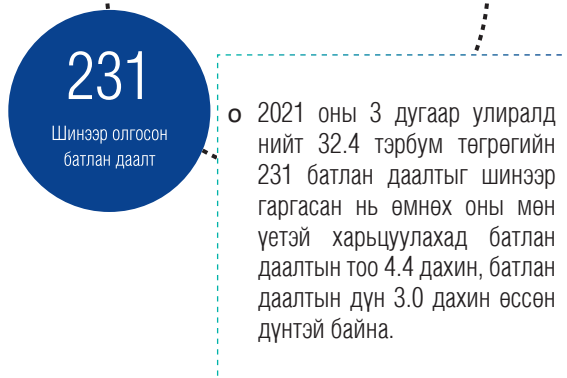
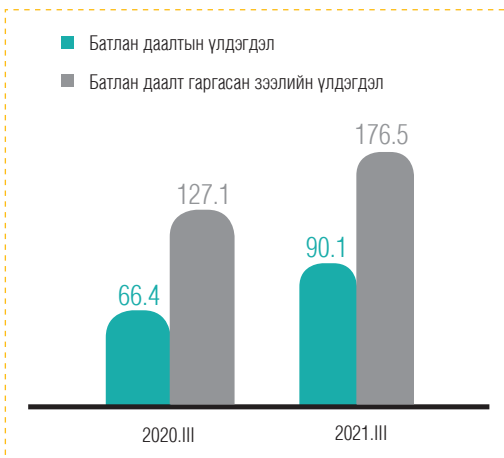
САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар Сангийн нийт хөрөнгийн хэмжээ 253.2 тэрбум төгрөг хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 123.7 хувиар буюу 140.0 тэрбум төгрөгөөр өслөө.

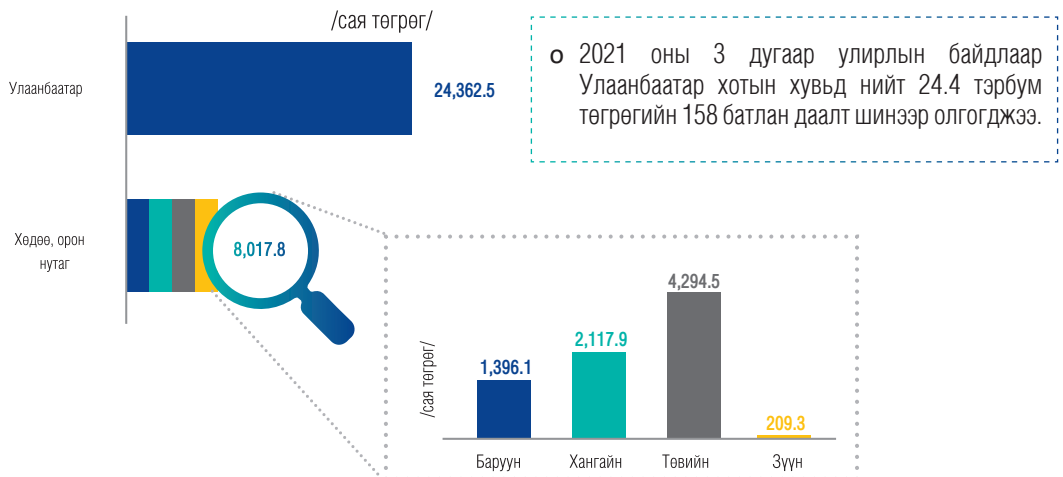
- Сангийн батлан даалтын үлдэгдэл 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 90.1 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 35.7 хувиар буюу 23.7 тэрбум төгрөгөөр өслөө.
- Батлан даалт гаргасан зээлийн үлдэгдэл өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 38.8 хувиар буюу 49.3 тэрбум төгрөгөөр өсөж 176.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

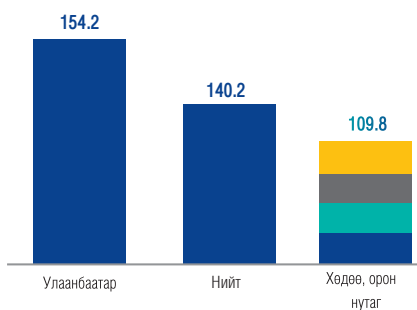
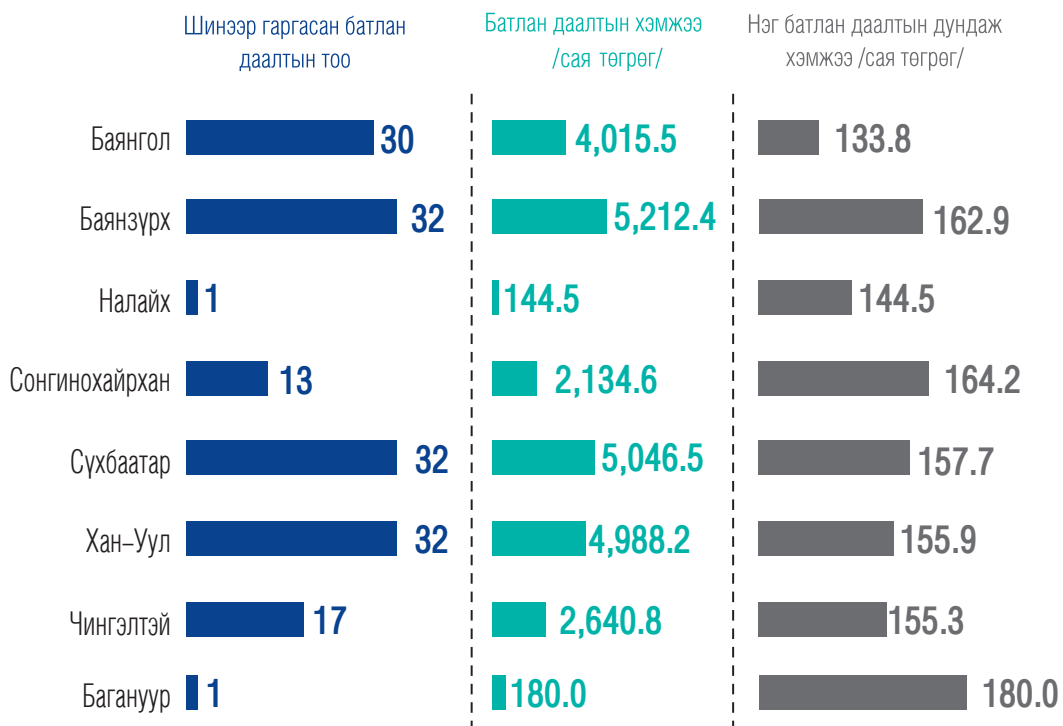

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

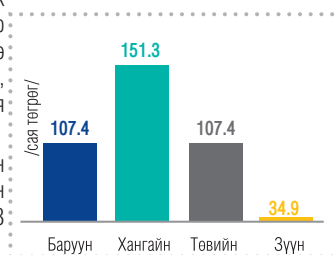

НИЙТ БАТЛАН ДААЛТЫН ХЭМЖЭЭ

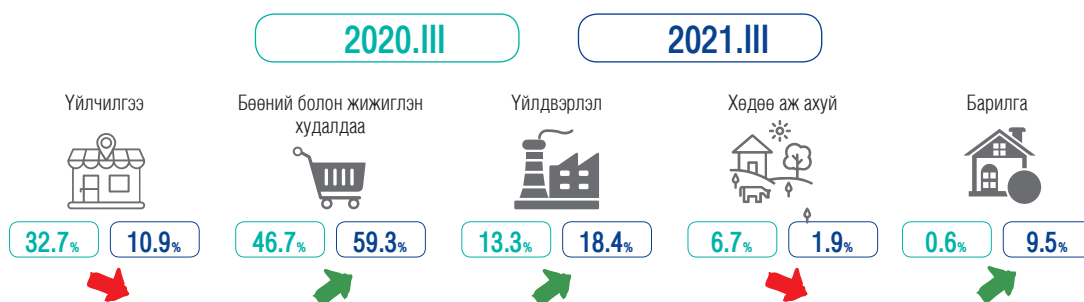
- Нэг батлан даалтын дундаж хэмжээний хувьд Улаанбаатар хотод 154.2 сая төгрөг, хөдөө орон нутагт 109.8 сая төгрөг, улсын хэмжээнд 140.2 сая төгрөг байна.
- Бус нутгуудын хувьд Хангайн бүсэд олгосон 1 батлан даалтын хэмжээ хамгийн их буюу 151.3 сая төгрөг байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

	Батлан даалт гаргуулахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	Зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо	Эзлэх хувь
2018.III	316	146	46.2%
2019.III	151	85	56.3%
2020.III	100	53	53.0%
2021.III	319	236	74.0%

2021 оны 3 дугаар улиралд батлан даалт гаргуулах нийт 319 хүсэлт ирснээс 236 хүсэлт нь зөвшөөрөгдсөн байна. Үүнээс 231 хүсэлтийн батлан даалтыг олгосон байна. Ирүүлсэн хүсэлтийн тоо нь өмнөх оны мөн үеэс 3.2 дахин, зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо 4.5 дахин өссөн байна. Хүсэлтийн зөвшөөрлийн хувь 74.0 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 21.0 пунктээр өссөн байна.

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт олгосон батлан даалтын 59.3 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт, 18.4 хувийг үйлдвэрлэлийн салбарт, 9.5 хувийг барилгын салбарт, 10.9 хувийг үйлчилгээний салбарт, 1.9 хувийг хөдөө аж ахуйн салбарт тус тус гаргасан байна. Бөөний болон жижиглэн худалдаа ба үйлдвэрлэлийн салбарт гаргасан батлан даалтын эзлэх хувь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 12.6, 5.1 пунктээр тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

- 2021 оны 3 дугаар улиралд гаргасан батлан даалтын дундаж хугацаа 43.2 сар буюу 3.6 жил байна.
- Энэ үзүүлэлт нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 52.4 сар буюу 4.4 жилээр буурсан үзүүлэлт юм.
- Тайлант улиралд харьцангуй богино хугацаатай олон тооны батлан даалт олгосон байна.

43.2
САР

Банкны ангиллаар

- Төрийн банк 31.8%
- Капитрон банк 4.7%
- Худалдаа хөгжлийн банк 30.8%
- Хаан банк 13.6%
- Голомт банк 12.6%
- Транскапитал %

2021 оны 3 дугаар улиралд Сангаас гаргасан батлан даалтын 31.8 хувийг Төрийн банк, 30.8 хувийг Худалдаа хөгжлийн банк, 13.6 хувийг Хаан банк, 12.6 хувийг Голомт банк, 6.3 хувийг Хас банк, 4.7 хувийг Капитрон банк, 0.2 хувийг Транскапитал ББСБ-ын зээлд гаргасан батлан даалт тус тус бүрдүүлж байна.

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

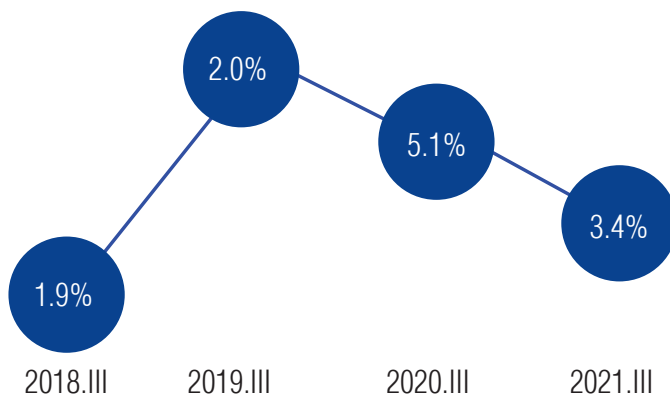
Орлогын бүтэц

Зарлагын бүтэц

Нийт хөрөнгийн өгөөж

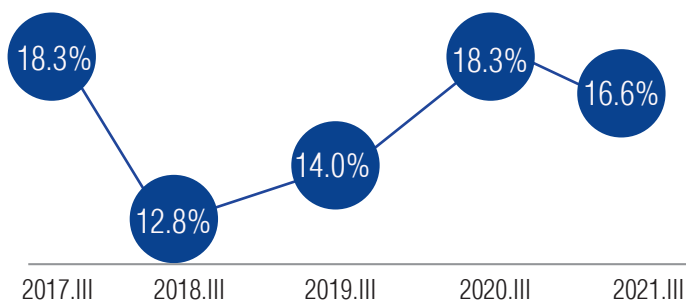
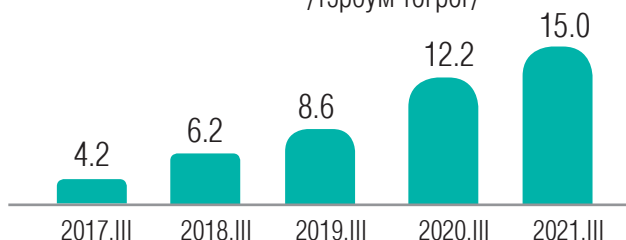

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар сангийн нийт хөрөнгийн өгөөж 3.4 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.7 функтаар буурсан байна.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл 15.0 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл /тэрбум төгрөг/

Батлан даалтын нийт үлдэгдэлд эзлэх чанаргүй батлан даалтын хувь 16.6 болж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.7 пунктээр буурлаа.

- Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдлийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар авч үзвэл 50.4 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 20.4 хувь нь үйлчилгээний салбарт, 10.9 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбарт, 13.2 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт, 5.1 хувь нь барилгын салбарт олгосон батлан даалтууд бүрдүүлж байна.
- Жил ирэх тусам үйлдвэрлэлийн болон хөдөө аж ахуйн салбарын чанаргүй батлан даалтын эзлэх хувь багасаж байгаа бол болон үйлчилгээний салбарын чанаргүй батлан даалт өссөн байна.

Хөдөө аж ахуй

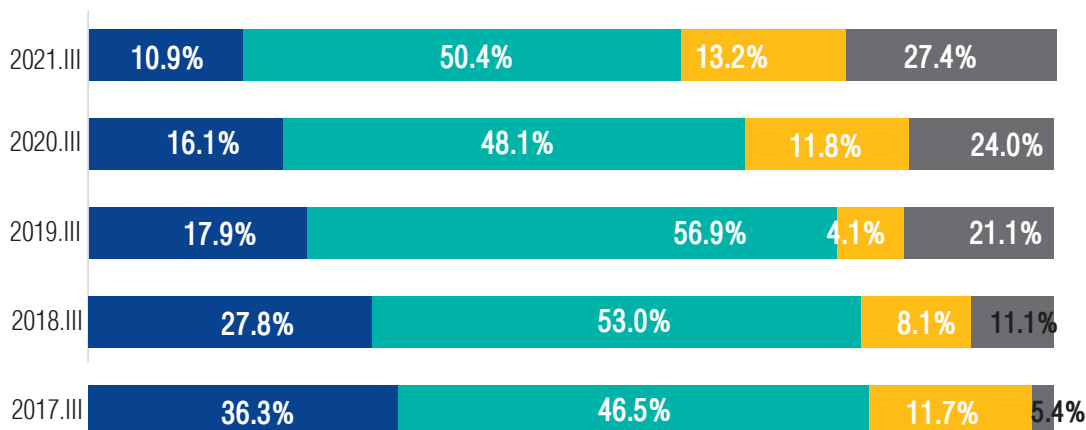
Үйлдвэрлэл

Бөөний болон жижиглэн худалдаа

Үйлчилгээ

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН САЛБАР

Зохицуулалттай этгээд

227

Салбарын төлөв

614.0 тэрбум
төгрөгийн үнэ бүхий
ҮХХ-ийг зуучлан
худалдан, худалдан
авч, шилжүүлжээ

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Хүртээмжтэй байдал

98.5%

Улаанбаатар хотод үйл
ажиллагаа эрхэлж байна

Бодлого зохицуулалт

САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

УИХ–ын 2020 оны 01 дүгээр сарын 17–ны өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуульд нэмэлт орсноор ҮХЭХЗ–ын байгууллага нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны хяналт, зохицуулалтад хамаарах болсон.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2020 оны 4 дүгээр сарын 22–ны өдрийн хуралдаанаар анхны ҮХЭХЗ–ын байгууллагад тусгай зөвшөөрөл олгосон бөгөөд 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт 227 ҮХЭХЗ–ын байгууллага тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

Тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ–ын байгууллагууд:

Брокер
248

Агент
1,272

Нэг ҮХЭХЗ–ын байгууллага дунджаар 1 брокер, 5 агенттай ажиллаж байна. Хамгийн олон агенттай ҮХЭХЗ–ын байгууллагын агентын тоо 106 байна.

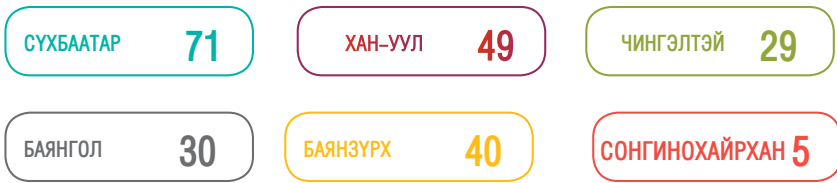

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ–ын байгууллагуудын 325 хувьцаа эзэмшигчдийн нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 20.3 тэрбум төгрөг байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ҮХЭХЗ-ЫН КОМПАНИУДЫН БАЙРШИЛ

БАЙРШИЛ

Нийт тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын 31.3 хувь нь Сүхбаатар, 21.6 хувь нь Хан-Уул, 12.8 хувь нь Чингэлтэй, 17.6 хувь нь Баянзүрх, 12.8 хувь нь Баянгол, 2.2 хувь нь Сонгинохайрхан дүүрэгт тус тус үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бол хөдөө, орон нутагт 3 ҮХЭХЗ-ын байгууллага буюу 1.3 хувь нь үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

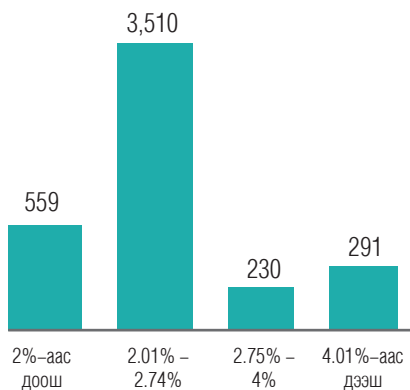
ШИГТГЭЭ

Хөнгөлөлттэй хүүтэй ипотекийн зээлийн хөтөлбөрийн хүрээнд 2021 оны эхний 9 сард Монголбанк болон банкны эх үүсвэрээр нийт 787.2 тэрбум төгрөгийн зээлийг 10.5 мянган өрхөд олгосон бөгөөд 2021 онд сард дунджаар 87.9 тэрбум төгрөгийн зээлийг олгоод байна.

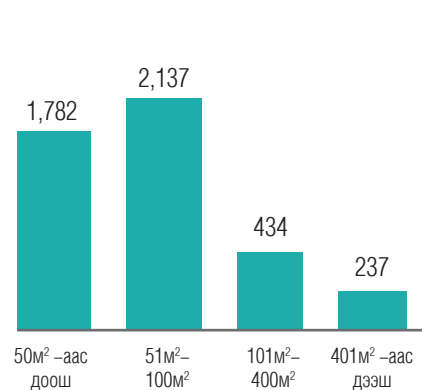
**ХУДАЛДАХ, ХУДАЛДАН АВАХ,
ШИЛЖҮҮЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ**

Давхардсан тоогоор 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллага нийт 4,590 хэлцлээр, 759.2 мянган м.кв талбай, 613.9 тэрбум төгрөгөөр худалдан борлуулах үйл ажиллагааг зуучилсан байна.

Шимтгэлийн хувь
/Борлуулсан орон сууцны хэлцлээр/

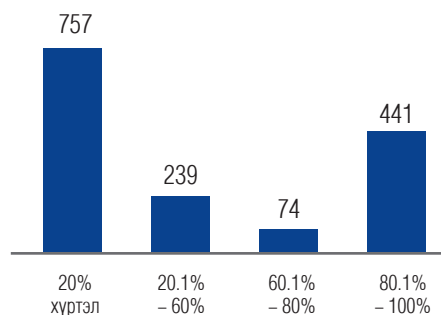
Талбайн хэмжээ
/Борлуулсан орон сууцны хэлцлээр/

**ТҮРЭЭСЛЭХ, ТҮРЭЭСЛҮҮЛЭХ, ХӨЛСЛӨХ,
ХӨЛСЛҮҮЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ**

Тайлант хугацаанд нийт 1,511 хэлцлээр 164.4 мянган м.кв талбай, 13.33 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийг зуучлан хөлслүүлж, түрээслүүлэх үйл ажиллагааг зуучилсан байна..

Шимтгэлийн хувь
/Түрээсэлсэн байрны хэлцлийн тоогоор/

Жич: Түрээсийн шимтгэл сарын түрээсийн дүнд нэг удаа суутгагдсан болно.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- СЗХ-ны 2021 оны 363 дугаар тогтоолоор “Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт, шалгалт хийх журам”-ыг шинэчлэн батлав.
- СЗХ-ны 2020 оны 120 дугаар тогтоолоор баталсан “Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрх олголт, бүртгэлийн журам”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай төслийг боловсруулж, цахим хуудсанд байршуулж, олон нийтээс санал авах ажлыг зохион байгуулсан.
- СЗХ-ны даргын 2021 оны 8 дугаар сарын 26-ны өдрийн 214 дүгээр тушаалын дагуу үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын салбарын стратеги бодлого, хууль тогтоомж, журам, дагаж мөрдөх шалгуур үзүүлэлт, стандартыг боловсронгуй болгох судалгаа шинжилгээ хийх, нэгдсэн мэдээллийн санг бий болгох чиг үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна.

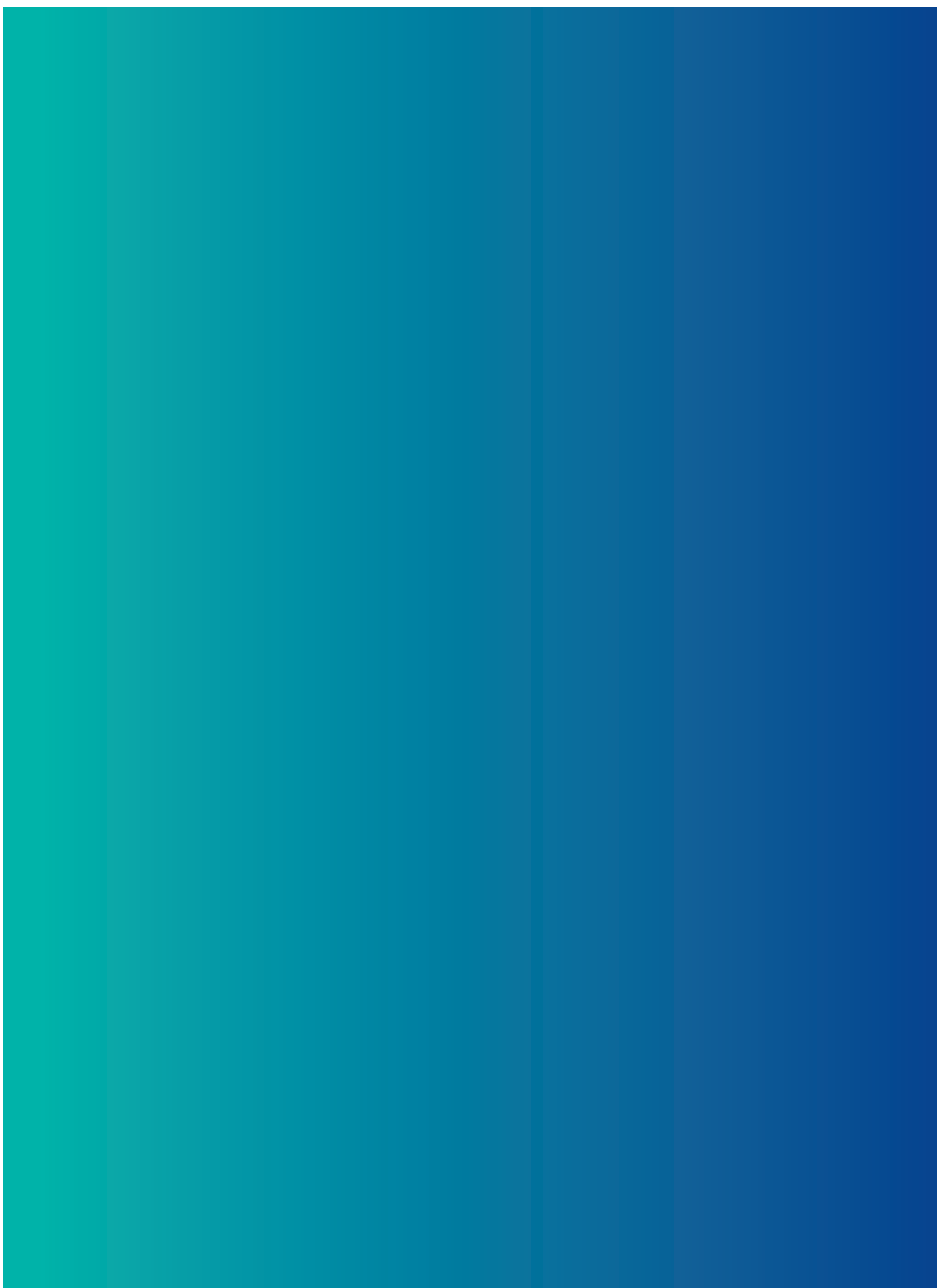
ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- УБЕГ-тэй 2021 оны 8 дугаар сарын 27-ны өдөр тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдүүдийн бүртгэлийн асуудлаар цахим уулзалтыг зохион байгуулж нэгдсэн ойлголтод хүрсэн.
- Америкийн худалдааны танхимаас 2021 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдөр зохион байгуулсан үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээл сэдэвт дугуй ширээний уулзалт, ярилцлагад оролцож үл хөдлөх хөрөнгө зуучлалын салбарын оролцогчидтой мэдээ, мэдээлэл солилцов.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- ҮХЭХЗ-ын үйл ажиллагаатай зохицуулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах дотоодын зөвлөхийг сонгон шалгаруулсан. Зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд нэр бүхий 2 улсын хууль эрх зүйн зохицуулалтын талаар харьцуулсан судалгааг гаргасан.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН САЛБАР

Арилжаа эрхлэгчдийн тоо

39

Хуулийн этгээд

Салбарын төлөв

425

Иргэн

Худалдаж, худалдан
авсан үнэт металл

868.0

тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Хүртээмжтэй байдал

82.2%

Улаанбаатар хотод үйл
ажиллагаа эрхэлж байна

Бодлого зохицуулалт

САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧДИЙН ТОО:

СЗХ 2020 оны 5 дугаар сарын 06-ны өдрөөс үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгож эхэлснээр 2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар нийт 39 хуулийн этгээд, 425 иргэн тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагааг эрхэлж байна.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ
ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД

39

65

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ
ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА
ЭРХЛЭГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ
ИРГЭД

125

235

ҮНЭТ МЕТАЛЛ БОЛОН ҮНЭТ ЧУЛУУГААР
ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ
ИРГЭД

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Тайлант хугацаанд 61 хувьцаа эзэмшигчдийн 8.5 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй 39 хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

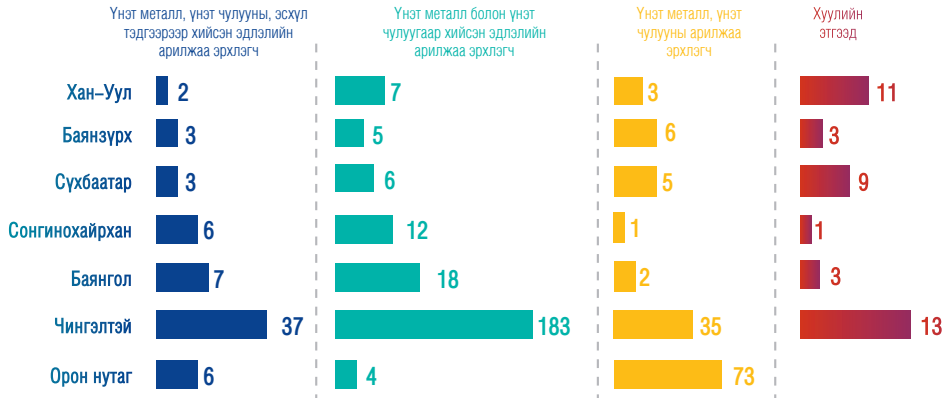
Тус салбарт үйл ажиллагаа эрхэлж буй нийт тусгай зөвшөөрөлтэй арилжаа эрхлэгчдийн 82.2 хувь нь Улаанбаатар хотод, үлдсэн 17.8 хувь нь хөдөө, орон нутагт үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

Улаанбаатар хотод

82.2%

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ҮНЭТ МЕТАЛЛ БОЛОН ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ /БАЙРШЛААР/

Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчид ихэвчлэн хөдөө, орон нутагт, харин үнэт эдлэлийн арилжаа эрхлэгчид голчлон Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа эрхэлж байна. Тухайлбал үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчдийн 58.4 хувь нь хөдөө, орон нутаг, 41.6 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байна.

ХӨДӨӨ, ОРОН НУТАГТ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧИД

Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч

ӨМНӨГОВЬ 2
ДАРХАН-УУЛ 1
ГОВЬ-АЛТАЙ 2
ХЭНТИЙ 1

Үнэт металл болон үнэт чулуугаар хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч

ХОВД 2
ДАРХАН-УУЛ 2

Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгч

БАЯНХОНГОР 14
СЭЛЭНГЭ 21
ТӨВ 12
ДАРХАН-УУЛ 9
ГОВЬ-АЛТАЙ 3
ӨМНӨГОВЬ 6
УВС 2
ДОРНОГОВЬ 1
ӨВӨРХАНГАЙ 1
ХОВД 4

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХУДАЛДАЖ, ХУДАЛДАН АВСАН ҮНЭТ МЕТАЛЛЫН ДҮН

2021 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 464.3 тэрбум төгрөгийн үнэт металлыг худалдаж, 404.2 тэрбум төгрөгийн үнэт металлыг худалдан авчээ.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ ЭРХЛЭГЧИД БОЛОН ИРГЭД, АЖ АХУЙ НЭГЖ ХООРОНДЫН АРИЛЖАА

ХУДАЛДАЖ, ХУДАЛДАН АВСАН ҮНЭТ ЭДЛЭЛИЙН ДҮН

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагааны 2021 оны хагас жилийн тайлангийн нэгтгэлийг бэлтгэж, 2021 оны 9 дүгээр сарын 22-ны өдөр СЗХ-ны цахим хуудсанд байршуулан олон нийтэд мэдээлсэн.
- СЗХ-ны 2020 оны 182 дугаар тогтоолоор баталсан “Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт шалгалтын журам”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан төслийг 2021 оны 03 дугаар сарын 11-ний өдөр Санхүүгийн зохицуулах хорооны цахим хуудсанд байршуулж, олон нийтээс санал авах ажлыг зохион байгуулсан.
- СЗХ-ны даргын 2021 оны 8 дугаар сарын 26-ны өдрийн 213 дугаар тушаалын дагуу үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчдийн үйл ажиллагааны стратеги бодлого, хууль тогтоомж, журам, дагаж мөрдөх шалгуур үзүүлэлт, стандартыг боловсронгуй болгох судалгаа шинжилгээ хийх, нэгдсэн мэдээллийн санг бий болгох чиг үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах олон улсын зөвлөхийг сонгон шалгаруулсан. Зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд нэр бүхий 5 улсын хууль, эрхзүйн зохицуулалтын талаар харьцуулсан судалгааг гаргасан.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- СЗХ болон салбарын мэргэжлийн холбооны төлөөллийг оролцуулан үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн төсөл боловсруулахаар сонгон шалгарсан олон улсын зөвлөхтэй цахим уулзалтууд зохион байгуулсан.
- СЗХ-ноос Үл хөдлөх хөрөнгийн бизнес эрхлэгчдийн дэвэр нэгдсэн холбоо, Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчдийн үндэсний холбоотой хамтран “Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаа-2021” форумыг зохион байгуулсан.

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2019.III	2020.III	2021.III
Зах зээлийн үнэлгээ /тэрбум төгрөг/	2,479.9	2,601.2	4,969.9
ЗЗҮ/ДНБ	6.7%	7.0%	13.4%
Хөрвөх чадвар	4.2%	1.3%	3.7%
Хувьцааны арилжаа /тэрбум төгрөг/	103.2	34.9	186.1
Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа /тэрбум төгрөг/	0.2	5.4	902.5
ЗГҮЦ–ны арилжаа /тэрбум төгрөг/	8.6	0.6	–
Хөрөнгө оруулалтын сан /тэрбум төгрөг/	–	–	54.4
ТОП–20 индекс	19,457.5	17,531.6	42,937.3
MSE А индекс	9,060.1	8,218.9	13,972.5
MSE Б индекс	7,609.2	7,558.5	12,270.5
ХК–ийн тоо	307	308	312
ҮЦК–ийн тоо	53	53	53
ХАА–н биржийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/	664.5	472.2	672.1
МАРІХ	808,518.0	918,691.4	1,014,163.1

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2019.III	2020.III	2021.III
Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/	327.6	390.7	444.6
Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж /тэрбум төгрөг/	158.7	163.4	192.0
Нийт нөхөн төлбөр /тэрбум төгрөг/	40.2	43.5	44.9
Нөөц сан /тэрбум төгрөг/	169.7	180.5	204.8
Давхар даатгалын хураамж /тэрбум төгрөг/	52.4	56.7	75.0
Цэвэр ашиг /тэрбум төгрөг/	17.1	17.1	21.3
Мэргэжлийн оролцогчид:			
Ердийн даатгал	15	15	15
Урт хугацааны даатгал	1	1	1
Давхар даатгал	1	1	1
Даатгалын төлөөлөгч	2,493	2,448	2,388
Даатгалын зуучлагч	52	54	56
Хохирол үнэлэгч	26	26	25
Актуарч	30	32	36
Аудитор	144	145	144
Аудитын компани	44	45	43

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлтүүд	2019.III	2020.III	2021.III
Нийт хөрөнгө	1628.5	1942.1	2460.1
Эргэлтийн хөрөнгө	1571.9	1868.8	2369.2
Мөнгөн хөрөнгө	342.9	415.2	435.9
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	2.4	9.6	19.1
Нийт зээл	1169.3	1357.8	1765.9
Хэвийн зээл	1015.8	1177.8	1568.7
Хугацаа хэтэрсэн зээл	48.8	52.1	50.3
Чанаргүй зээл	104.7	127.9	146.9
Зээлийн эрсдэлийн сан	78.3	94.1	117.0
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө (цэврээр)	9.3	10.9	12.4
Эргэлтийн бус хөрөнгө	56.6	73.3	90.9
Нийт өр төлбөр	426.0	565.4	778.0
Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг	97.0	141.9	216.5
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	188.3	206.5	219.1
Төслийн зээлийн санхүүжилт	17.3	21.3	15.2
Эзэмшигчдийн өмч	1202.5	1376.6	1682.1
Хоёрдогч өглөг	0.8	0.8	45.3
Хувьцаат капитал	909.2	979.5	1078.4
Хуримтлагдсан ашиг	263.8	362.5	504.1
ББСБ-ын тоо	538	533	531
Үүнээс: УБ хот	463	456	451
Хөдөө, орон нутаг	75	77	80
Харилцагчдын тоо	2348014	2639297	4530126
Нийт орлого	250.6	303.9	354.2
Хүүгийн орлого	210.0	247.2	282.5
Хүүгийн бус орлого	36.0	213.8	63.4
Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	4.6	7.1	8.2
Нийт зардал	150.4	189.3	206.4
Хүүгийн зардал	25.7	33.4	30.3
Хүүгийн бус зардал	81.7	111.7	129.0
Болзошгүй эрсдэлийн зардал	27.2	30.4	29.3
Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал	2.1	2.6	2.9
Цэвэр ашиг	100.2	114.7	147.8

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлтүүд	2019.III	2020.III	2021.III
Нийт хөрөнгө	218.4	234.3	289.4
Эргэлтийн хөрөнгө	213.6	230.1	278.0
Мөнгөн хөрөнгө	46.4	53.0	63.8
Авлага	7.4	8.6	9.8
Эргэлтийн бус хөрөнгө	4.7	4.1	11.4
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4.6	3.9	4.0
Биет бус хөрөнгө	0.1	0.2	7.4
Хөрөнгө оруулалт ба бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	0.0	0.0	0.0
Нийт зээл	162.8	171.2	208.1
Хэвийн зээл	148.3	159.1	194.5
Хугацаа хэтэрсэн зээл	8.3	4.8	5.6
Чанаргүй зээл	6.2	7.3	8.0
Өр төлбөр	178.5	186.8	228.6
Хадгаламж	154.4	163.6	203.8
Богино хугацаат зээл	4.8	2.6	2.9
Урт хугацаат өр төлбөр	5.6	6.6	6.0
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	13.7	14.0	15.9
Өөрийн хөрөнгө	39.9	47.5	60.8
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	17.5	18.3	25.7
Хоршоологчдын өмч	22.2	29.0	34.8
Хуримтлагдсан орлого /алдагдал/	12.7	17.2	17.5
Нийт орлого	37.3	39.3	41.8
Хүүгийн орлого	35.7	37.6	38.9
Үйл ажиллагааны бусад орлого	0.7	0.7	0.9
Үйл ажиллагааны бус орлого	0.9	1.0	1.9
Нийт зарлага	30.9	31.9	34.6
Хүүгийн зардал	20.1	21.3	23.7
Болзошгүй эрсдэлийн сангийн зардал	1.7	1.3	1.5
Үйл ажиллагааны зардал	8.3	8.5	8.8
Үйл ажиллагааны бус зардал	0.2	0.1	0.1
Цэвэр орлого	6.4	7.4	7.2
ХЗХ–дын тоо	271	248	225
УБ ХЗХ–дын тоо	169	150	127
Орон нутаг ХЗХ–дын тоо	102	98	98
Гишүүдийн тоо /мянга/	70.1	73.2	75.8

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

/Тэрбум төгрөг/

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2019.III	2020.III	2021.III
Нийт хөрөнгө	72.1	113.2	253.2
Батлан даалтын үлдэгдэл	61.3	66.4	90.1
Үүнээс: Хугацаа хэтэрсэн	3.8	4.5	1.6
Чанаргүй	8.6	12.2	15.0
Батлан даалт гаргасан зээлийн үлдэгдэл	116.8	127.1	176.5
Үүнээс: Хугацаа хэтэрсэн	8.8	7.1	2.4
Чанаргүй	17.4	23.1	28.0
Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	3.7	5.9	7.3
Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	2.3	1.1	1.1
Үндсэн үйл ажиллагааны үр дүн	1.4	4.8	6.2
Олгосон батлан даалтын тоо	85	52	231
Үүнээс: Иргэдэд	33	0	0
Аж ахуйн нэгжид	52	52	231
Олгосон батлан даалтын дүн	16.3	10.8	32.4
Үүнээс: Иргэдэд	5.1	0.0	0.0
Аж ахуйн нэгжид	11.2	10.8	32.4
Үүнээс: Хөдөө аж ахуй	1.1	0.8	0.6
Үйлдвэрлэл	4.1	1.4	5.9
Бөөний болон жижиглэн худалдаа	3.9	5.0	19.2
Үйлчилгээ	7.2	3.5	3.5
Бусад	0.0	0.0	3.2
Батлан даалт гаргасан дундаж хугацаа /сараар/	101.7	95.6	43.2
Батлан даалт авахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	151	100	319
Үүнээс: Зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо	85	53	236

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2021.I	2021.III
ҮХЭХЗ–ын байгууллагын тоо	185	227
Брокерын тоо	206	248
Агентын тоо	1,219	1272
Худалдаж, худалдан авч, шилжүүлсэн ҮХХ–ийн талбайн хэмжээ /м.кв/	98,556.41	759,219.22
Худалдаж, худалдан авч, шилжүүлсэн ҮХХ–ийн үнэ	127,238,266,080.0	613,949,000.70
Түрээслүүлж, түрээсэлж, хөлслүүлж, хөлсөлсөн ҮХХ–ийн талбайн хэмжээ /м.кв/	39,279.84	164,438.78
Түрээслүүлж, түрээсэлж, хөлслүүлж, хөлсөлсөн ҮХХ–ийн үнэ	2,786,444,470.0	13,332,328.05

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН САЛБАРЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2021.I	2021.III
Тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн тоо	34	39
Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчдийн тоо	58	65
Үнэт металл болон үнэт чулуугаар хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч иргэдийн тоо	229	235
Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэгч иргэдийн тоо	117	125
Худалдан авсан үнэт металлын бохир жин /грамм/	748,820.72	2,563,936.03
Худалдан авсан үнэт металлын нийт үнэ	103,589,128,594.09	404,152,102,898.98
Худалдсан үнэт металлын бохир жин /грамм/	587,539.32	3,011,461.21
Худалдсан үнэт металлын нийт үнэ	101,934,535,810.69	464,168,985,857.86
Худалдан авсан эдлэлийн нийт үнэ	729,912,434.10	
Худалдсан эдлэлийн нийт үнэ	1,229,517,257.55	5,623,521,364.05

Засгийн газрын IV байр, Бага тойруу-3, Чингэлтэй дүүрэг,
Улаанбаатар хот, Монгол Улс 15160

+976-51-264444

press@frc.mn

www.frc.mn

Санхүүгийн зохицуулах хороо

@FRC_of_Mongolia